

UCHWAŁA NR LIII/304/2018
RADY MIASTA GOLUBIA-DOBRZYŃ

z dnia 27 marca 2018 r.

zmieniająca Uchwałę nr XLII/230/2017 Rady Miasta Golubia - Dobrzynia z dnia 29 czerwca 2017r.
w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub - Dobrzyń na lata 2016 - 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017r. poz. 1875 ze zm.¹⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Załącznik do Uchwały nr XLII/230/2017 Rady Miasta Golubia - Dobrzynia z dnia 29 czerwca 2017r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub - Dobrzyń na lata 2016 - 2023 otrzymuje brzmienie ustalone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Golubia - Dobrzynia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

mgr Łukasz Pietrzak

¹⁾ Zmiana tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r., poz. 2232 oraz z 2018 r. poz. 130.

Załącznik do uchwały Nr LIII/304/2018
Rady Miasta Golubia-Dobrzynia
z dnia 27 marca 2018 r.

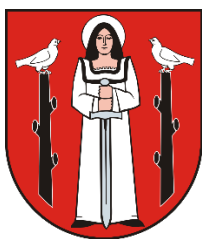
Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub-Dobrzyń na lata 2016-2023

Podstawą prawną opracowania programu rewitalizacji jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji w ścisłym porozumieniu i przy współpracy z samorządem gminnym oraz przedstawicielami społeczności lokalnej.

Gmina Miasto Golub-Dobrzyń

ul. Plac Tysiąclecia 25
87-400 Golub-Dobrzyń

Golub-Dobrzyń, 2018

Spis treści

1	Wprowadzenie	5
2	Powiązanie z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	9
3	Uproszczona diagnoza Gminy Miasto Golub-Dobrzyń	12
4	Obszar zdegradowany gminy	18
5	Obszar rewitalizacji	25
5.1	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	27
6	Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	37
7	Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	39
8	Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	41
8.1	Główne (podstawowe) projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne	41
8.2	Uzupełniające (pozostałe) przedsięwzięcia rewitalizacyjne	49
9	Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji	50
10	Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	58
11	Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	62
12	System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	65
13	System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu LPR	70
13.1	Monitoring	70
14	Załączniki	74
14.1	Załącznik nr 1 – mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta w skali 1:5000	74

14.2	Załącznik nr 2 - skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych na podstawie badań własnych	75
14.2.1	Ankieta	75
14.2.2	Konsultacje społeczne	81
14.3	Załącznik 3 – Proces strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko .	88
15	Spis tabel, rysunków i wykresów.....	89

1 Wprowadzenie

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* (Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.), celem opracowania Programu Rewitalizacji jest próba wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego poprzez kompleksowe działania obejmujące sferę społeczną oraz gospodarczą lub przestrzenno-funkcjonalną lub techniczną lub środowiskową.

W proces tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji, na każdym jego etapie, powinni być włączeni wszyscy jego interesariusze, w szczególności zaś społeczność lokalna:

- Mieszkańcy terenu rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na rewitalizowanym obszarze;
- Inni mieszkańcy gminy;
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną;
- Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- Organy władzy publicznej;
- Podmioty inne niż wymienione powyżej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Proces działań rewitalizacyjnych jest działaniem kompleksowym i wieloletnim. Powinien być skoncentrowany terytorialnie i prowadzić do rozwoju gospodarczego (m.in. tworzenia nowych miejsc pracy, zwiększania atrakcyjności turystycznej), społecznego (m.in. zapobiegania wykluczeniu społecznemu, przestępstwom, pobudzania aktywności społeczności lokalnej) i przestrzennego danego terenu (m.in. modernizacji zabudowy i infrastruktury drogowej, poprawy stanu środowiska, tworzenia miejsc rekreacyjnych). Poprzez prowadzone działania zakłada się optymalne wykorzystanie uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego atutów i potencjałów (w tym także potencjałów kulturowych).

Działania związane z rewitalizacją powinny być prowadzone w sposób spójny wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi).

Podczas opracowywania Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub-Dobrzyń zastosowano następujący proces planowania strategicznego:

- ankieta internetowa CAWI;
- wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo CATI;
- zbieranie projektów przedsięwzięć;
- warsztaty projekcyjne z interesariuszami rewitalizacji;
- konsultacje społeczne z interesariuszami rewitalizacji.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji używane są następujące definicje:

Obszar zdegradowany stanowi obszar, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy (tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych). Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary, które nie posiadają wspólnych granic (warunek – występowanie sytuacji kryzysowej na każdym podobszarze).

Obszar rewitalizacji jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Program rewitalizacji został zdefiniowany jako inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę miasta, wieloletni program działań w takich sferach jak: społeczna, ekonomiczna, przestrzenna, infrastrukturalna, środowiskowa, kulturowa. Celem niniejszego programu jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi on narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny to zaplanowany oraz ukierunkowany plan na osiągnięcie celów programu rewitalizacji.

Należy zaznaczyć, że głównym **źródłem finansowania** projektów rewitalizacyjnych z funduszy europejskich są środki RPO (EFS i EFR). Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych mogą być także środki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także pozostałe np. prywatne.

Na poniższym rysunku zostały przedstawione etapy tworzenia planu. W ten sposób zapewniona została kompleksowość i komplementarność działań. Oceniono także możliwości gminy miejskiej w oparciu o środki finansowe realne do uzyskania.

Jednocześnie zaznaczyć należy, że podstawą prawną opracowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub-Dobrzyń na lata 2016-2023* była ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym.

Rysunek 1. Etapy tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji

a) Diagnoza

- pełna diagnoza problemów w skali gminy i uszczegółowiona dla obszaru rewitalizacji

b) Powiązania

- opis powiązań lokalnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy i regionu

c) Wizja

- wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

d) Cele

- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

e) Planowane przedsięwzięcia

- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym

f) Mechanizmy

- mechanizmy integrowania działań

g) Ramy finansowe

- szacunkowe ramy finansowe lokalnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

h) Zarządzanie

- opis struktury zarządzania realizacją lokalnego programu rewitalizacji

i) Monitorowanie

- system monitorowania i oceny lokalnego programu rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

2 Powiązanie z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

W poniższej tabeli przedstawione zostały szczegółowe powiązania z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy, powiatu i województwa.

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych z Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Miasto Golub-Dobrzyń na lata 2016-2023

Dokument	Powiązanie z Programem Rewitalizacji
Poziom regionalny	
Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Priorytety rozwoju: • Konkurencyjna gospodarka – dążenie do unowocześnienia gospodarki, skutkującego znacznym zwiększeniem liczby miejsc pracy na terenie województwa; wykorzystanie do celów aktywizacji gospodarczej potencjałów endogenicznych, czyli atutów, w zakresie których pozycja i rola województwa w gospodarce krajowej mogą być ponadprzeciętnie wysokie, a szansa odniesienia sukcesu gospodarczego jest bardzo duża. • Modernizacja przestrzeni wsi i miast – dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego; • Nowoczesne społeczeństwo – niezbędna jest zarówno zmiana mentalności społeczeństwa, rozumianego jako obywatele, ale także podmioty, tj. jednostki publiczne, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe oraz wyrobienie właściwych postaw, w tym otwartość na zmianę przyzwyczajzeń w działaniach i sposobach funkcjonowania podmiotów, jak też rozwój infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu (przede wszystkim umożliwiającą realizację zadań edukacyjnych, rozbudzanie aktywności oraz ochronę zdrowia na właściwym poziomie). Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się zatem w powyższe cele.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zgodnie z zapisami Programu, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, jak i rewitalizacja fizyczna obszarów, na których skumulowały się negatywne zjawiska społeczne, stanowi działanie, którego celem jest minimalizacja występujących na danych terenach problemów. Lokalny Program Rewitalizacji zgodny jest z: Priorytetem Inwestycyjnym 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich, w ramach którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się zatem w powyższe cele.
Strategia Polityki	Nadrzędnym założeniem Strategii Polityki Społecznej jest utworzenie

Dokument	Powiązanie z Programem Rewitalizacji
Spółecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym. Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu: - wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu - wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych - wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się zatem w powyższe cele.
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego	Celami strategicznymi wyznaczonymi w dokumencie są: - Oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb rynku pracy. - Efektywne wykorzystanie potencjałów ORSG z zachowaniem walorów środowiska naturalnego. - Atrakcyjne warunki do inwestowania. - Poprawa stanu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców powiatu. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się zatem w powyższe cele.
Poziom lokalny	
Strategia Rozwoju Miasta Golubia-Dobrzynia na lata 2017-2027 z perspektywą do roku 2023	Celami strategicznymi wyznaczonymi w dokumencie, w których odnotowano powiązanie z programem rewitalizacji są <u>Cel strategiczny 1: Poprawa jakości życia mieszkańców</u> - Program operacyjny 1.1 Poprawa infrastruktury technicznej Działanie 1.1.2 Budowa i modernizacja chodników, parkingów, przystanków. - Program operacyjny 1.4 Wspieranie włączenia społecznego Działanie 1.4.2 Pomoc w podejmowaniu działalności gospodarczej, Działanie 1.4.3 Wspieranie organizacji bezpłatnych szkoleń, Działanie 1.4.5 Działania na rzecz osób starszych.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Golubia-Dobrzynia	Cel strategiczny wyznaczony w dokumencie jest następujący: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie miasta Golub-Dobrzyń poprzez dążenie do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020. Ze względu na planowanie w ramach rewitalizacji działania dokument wpisuje się w powyższy cel.
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasta Golub-Dobrzyń	Głównym celem programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwianie. Program rewitalizacji, wraz z zaplanowanymi w jego ramach działaniami wpisuje się zatem w powyższy cel.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Golub-Dobrzyń na lata 2016-2022	Celami wyznaczonymi w dokumencie, w których odnotowano powiązanie z programem rewitalizacji są: - Zwiększenie możliwości mieszkańców do lepszego i efektywniejszego funkcjonowania na rynku pracy. - Ochrona warunków i jakości życia oraz statusu społecznego osób

Dokument	Powiązanie z Programem Rewitalizacji
	niepełnosprawnych. Tworzenie warunków sprzyjających samodzielności i samowystarczalności osób chorych, w podeszłym wieku w środowisku zamieszkania.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Golub-Dobrzyń	Celami polityki przestrzennej zapisanej w Studium są: • Ustalenie nowych lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej miasta. • Ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych gminy. • Ochrona i poprawa stanu środowiska. • Stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju społecznego. • Poprawa powiązań komunikacyjnych. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się zatem w powyższe cele.
Program Ochrony Środowiska Miasta Golub-Dobrzyń na lata 2004–2007 z perspektywą na lata 2008-2016 ¹	Głównym celem do osiągnięcia w ochronie środowiska jest: Kształtowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych miasta w celu możliwości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym turystyki oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się zatem w powyższy cel.
Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Dolina Drwęcy”	Lokalna Strategia Rozwoju obejmuje obszar gmin: Ciechocin, Golub-Dobrzyń, Miasto Golub – Dobrzyń, Kowalewo Pomorskie, Radomin i Zbójno. W ramach Strategii sformułowano cele ogólne, do których przypisano cele szczegółowe: Cel 2: Rozwój kapitału społecznego oraz integracja społeczno-zawodowa obszaru LGD „Dolina Drwęcy” 2.1. Aktywizacja i integracja społeczności obszaru LGD Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub-Dobrzyń jest zgodny z celami Lokalnej Strategii Rozwoju i przyczynia się do realizacji wskaźników zawartych w Strategii: <i>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie.</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie ww. dokumentów.

¹ Dokument w roku 2017 będzie aktualizowany.

3 Uproszczona diagnoza Gminy Miasto Golub-Dobrzyń²

Gmina Miasto Golub-Dobrzyń znajduje się w powiecie golubsko-dobrzyńskim, w środkowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Gmina miejska zajmuje powierzchnię 754 ha, tj. 0,04% powierzchni województwa i 0,12% powiatu, co czyni ją najmniejszą jednostką gminną obwodu golubsko-dobrzyńskiego. Niemniej jednak, w strukturze sieci osadniczej regionu, Golub-Dobrzyń pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka ponadlokalnego o zasięgu przestrzennym, sięgającym poza obszar powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Miasto położone jest około 40 km od Torunia w kierunku północno-wschodnim.

Sfera społeczna

Gminę Miasto Golub-Dobrzyń w 2015 roku zamieszkiwało 12 221 osób zameldowanych na pobyt stały oraz 12 849 na pobyt stały i czasowy. Na przestrzeni 10 lat w mieście odnotowano niewielki spadek ogólnej liczby ludności³ o 1,59% (2005 r. – 13 057, 2015 r. – 12 849). Na tle innych gmin zlokalizowanych w powiecie golubsko-dobrzyńskim, gmina miejska charakteryzuje się najwyższym poziomem gęstości zaludnienia, tj. 1 713 os/km².

W 2015 r. 63,6% mieszkańców Golubia-Dobrzynia stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, 19,0% w wieku przedprodukcyjnym i 17,3% w wieku poprodukcyjnym. Względem wartości z 2010 r. (odpowiednio: 63,2%, 21,6%, 14,9%), należy stwierdzić, że mieszkańcy gminy miejskiej to społeczeństwo starzejące się. Negatywnym zjawiskiem wśród społeczności miasta jest także ujemne saldo migracji wewnętrznej. Największy odpływ mieszkańców zanotowano w 2014 r. (-96 osób, a rok później -38 osób).

Na terenie miasta odnotowuje się także znaczną liczbę beneficjentów Miejskiego Ośrodka Polityki Społecznej. W przeciągu lat 2010-2013 zaobserwowano wzrost w ich liczbie (2010 r. – 1 696, 2013 r. – 1 941), natomiast w kolejnych spadek o 12,8% (1 692 osób). Jednak, jest to nadal stosunkowo wysoki odsetek ludności miasta. Osoby korzystające z pomocy społecznej stanowiły w 2015 r. 13,2% ogółu społeczeństwa.

² Rozdział został opracowany na podstawie danych pochodzących z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

³ Zameldowani na pobyt stały i czasowy (ogółem).

W przypadku bezrobocia rejestrowanego⁴ jego szacowana wartość w 2015 roku wyniosła 11,9% (14,6% wśród kobiet i 9,4% wśród mężczyzn). Było to znacznie więcej od bezrobocia rejestrowanego dla województwa kujawsko-pomorskiego (8,2%; 9,8% wśród kobiet i 6,8% wśród mężczyzn) oraz znacznie więcej od bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (6,5%; 7,2% wśród kobiet i 5,9% wśród mężczyzn), co stanowi o skali problemu na terenie miasta.

Sfera gospodarcza

W 2015 roku wszystkich podmiotów gospodarczych w Gminie Miasto Golub-Dobrzyń zarejestrowanych było 1 242, to o 5,05% mniej niż w 2010 r. Największą grupę w 2015 r. stanowiły mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające od 1 do 9 osób. Ich liczba była równa 1 171. Znacznie mniejszy udział w strukturze podmiotów gospodarczych przypadł na małe (58) i średnie (13) przedsiębiorstwa. W Golubiu-Dobrzyniu w 2015 r. funkcjonował tylko jeden duży zakład gospodarczy, zatrudniający od 250 do 999 osób. Potwierdza to fakt, że w gminie nie funkcjonują duże zakłady produkcyjne. Ponadto, infrastruktura dopasowana do sektora rolnictwa, przyczynia się do mniejszej atrakcyjności terenów dla potencjalnych inwestorów.

Pośród wszystkich podmiotów gospodarczych w 2015 r. dominowały przedsiębiorstwa z sektora prywatnego – 1 154. Do sektora publicznego należało tylko 87 zakładów pracy. Co więcej, w przeciągu 5 lat (2010-2015 r.) nastąpił spadek liczby podmiotów w sektorze publicznym (o 12,64%), na rzecz wzrostu liczby firm sektora prywatnego (o 5,60%).

Sfera środowiskowa

Aktualny stan środowiska stwarza zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców przede wszystkim z powodu:

- nadmiernego zanieczyszczenia wód. Szczegółności dotyczy to wód powierzchniowych – rzek i mniejszych cieków, których wody ocenione zostały na klasę III. Z kolei wody podziemne, czerpane z ujęć komunalnych, odznaczają się naturalnie podwyższoną zawartością żelaza i manganu.
- hałasu komunikacyjnego. Głównym źródłem hałasu są drogi powiatowe i wojewódzkie przebiegające przez teren miasta, gdzie następuje przekroczenie dopuszczalnych

⁴ Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

poziomów dźwięku. Najbardziej zagrożone hałasem komunikacyjnym są tereny zabudowane położone wzdłuż trasy wojewódzkiej nr 534 (ul. PTTK, Hallera, Piłsudskiego, Szosa Rypińska)⁵.

- licznych wyrobów azbestowych. Na terenie Miasta Golub-Dobrzyń zidentyfikowano występowanie materiałów zawierających azbest na 391 obiektach, z czego prawie 66% to wyroby azbestowe zastosowane jako pokrycie dachowe budynków mieszkalnych⁶. Szacuje się, że na cel usunięcia wyrobów zawierających azbest w okresie od 2016 do 2023 r., należy przewidzieć kwotę w wysokości 33 257,26 zł⁷.
- nadmiernego zanieczyszczenia powietrza (szczególnie w okresie grzewczym). Zjawisko smogu intensywnie występuje na terenie miasta.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W zakresie infrastruktury społecznej na terenie gminy miejskiej funkcjonują placówki oświatowo-wychowawcze. Dzieci i młodzież zapewnioną mają możliwość nauki na czterech stopniach edukacji, tj. przedszkolnym (Przedszkole Publiczne nr 2 im. Marii Konopnickiej, Niepubliczne Przedszkole im. Juliana Tuwima „Julianek”, Niepubliczne Przedszkole Wróbelek), podstawowym (Szkoła Podstawowa nr 1 im. Konstytucji 3 Maja, Szkoła Podstawowa nr 2 im. Orła Białego w Zespole Szkół Miejskich, Szkoła Podstawowa Specjalna w Zespole Szkół nr 3), gimnazjalnym (Gimnazjum im. Ignacego Działyńskiego, Gimnazjum w Zespole Szkół nr 1, Gimnazjum Specjalne z Zespole Szkół nr 3) i ponadgimnazjalnym (Zespół Szkół nr 1 im. Anny Wazówny, Zespół Szkół nr 2, Zespół Szkół nr 3, Zespół Szkół Miejskich). Oferta edukacyjna na terenie jednostki miejskiej nie obejmuje natomiast nauczania z zakresu szkolnictwa wyższego. Zaznaczyć jednak należy, że budynki, w których funkcjonują placówki lub ich otoczenie często pozostają w nieodpowiednim stanie technicznym. Jednocześnie nie obserwuje się miejsc w których dzieci i młodzież, a także ogół mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym mogliby uczestniczyć w zorganizowanych zajęciach. Ze względu na wysoki odsetek osób

⁵ „Program Ochrony środowiska Miasta Golub-Dobrzyń na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2016”

⁶ „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasta Golub-Dobrzyń”, 2012 r (aktualizacja 2015 r.).

⁷ Obliczono na podstawie kwot średniorocznych podanych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasta Golub-Dobrzyń”, 2012 r (aktualizacja 2015 r.), str. 25.

korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej istotne byłoby stworzenie tego typu miejsca.

W obszarze ochrony zdrowia w obrębie Gminy Miasto Golub-Dobrzyń główną jednostką jest Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy. Ponadto na terenie gminy działają: Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej, dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej „GOL-MED” i „Nasz Medyk”, pięć gabinetów stomatologicznych oraz osiem aptek.

Opiekę społeczną w Mieście Golub-Dobrzyń sprawuje Miejski Ośrodek Polityki Społecznej pełniący działania z zakresu pomocy społecznej, udzielania świadczeń rodzinnych, opieki domowej itd.

Na terenie miasta funkcjonuje Ośrodek Sportu i Rekreacji, który realizuje zadania z zakresu kultury fizycznej, sportu i rekreacji. O zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców dba natomiast Dom Kultury. W ramach jego działań prowadzone są liczne warsztaty z zakresu muzyki, plastyki, tańca i sztuki teatralnej. Do zadań Domu Kultury należy między innymi współorganizowanie imprez kulturalnych. Działalność w tym zakresie wypełnia również Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Ks. F. K. Malinowskiego. Jest ona zarazem największą placówką biblioteczną na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Golubsko-Dobrzyńska Biblioteka Publiczna, poza udostępnianiem zbiorów, prowadzi działalność informacyjną oraz kulturalno-edukacyjną. Podmiotem, o znaczącym oddziaływaniu na życie społeczne w sferze kultury i rekreacji jest także Zamek.

W ramach opisu sfery przestrzenno-funkcjonalnej zaznaczyć należy, że na terenie miasta występują całkowicie lub po części niezagospodarowane przestrzenie publiczne, które po interwencji mogłyby stać się obszarami do rekreacji dla mieszkańców (m.in. skwer nad Drwęcą). Niewykorzystany pozostaje również potencjał wodnego szlaku turystycznego w postaci rzeki Drwęcy. Istotny problem stanowią także nieczynne (od 1 października 1999 roku) tereny kolejowe znajdujące się w północnej części miasta. Obecnie opracowywanie koncepcji ich zagospodarowania jest w toku.

Sfera techniczna

Gmina Miasto Golub-Dobrzyń wyposażona jest w infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną. Niemniej jednak system gospodarki wodno-ściekowej wymaga przeprowadzenia prac inwestycyjnych⁸. Pierwsze kroki w tym kierunku zostały poczynione w roku 2015 – zrealizowany projekt dot. uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta. W latach 2010-2015 odsetek ludności korzystający z instalacji wodociągowej wzrósł o 1,2 p.p. (z poziomu 94,0% do 95,2%). Większy wzrost zaobserwowano w przypadku użytkowników instalacji kanalizacyjnej – w 2010 roku ich odsetek w ogólnej ludności wynosił 88,3%, natomiast pięć lat później 94,3%.

W 2015 roku miasto zostało zgazyfikowane. Źródło zasilania stanowi gazociąg średniego ciśnienia dn 315 PE relacji Kowalewo Pomorskie - Golub Dobrzyń. Do odbiorców dystrybuowany jest gaz ziemny wysokometanowy. Dane dotyczące sieci gazowej na terenie miasta Golub-Dobrzyń przedstawiają się następująco: gazociągi średniego ciśnienia o długości 3766 m, przyłącza gazowe ogółem 12 szt. o łącznej długości 213m, w tym 6 przyłączy do budynków mieszkalnych⁹.

W odniesieniu do systemu ciepłowniczego wskazać należy, że Golub-Dobrzyń posiada trzy źródła ciepła (ciepłownia Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., kotłownie lokalne, indywidualne źródła ciepła). Głównym materiałem cieplnym jest węgiel kamienny i koks, które w wyniku spalania wydzielają zanieczyszczenia do atmosfery. W celu ochrony środowiska naturalnego należy dążyć do modernizacji emisji pyłów i gazów na terenie Gminy Miasta Golub-Dobrzyń.

Zaznaczyć należy, że stan techniczny zabudowy na terenie miasta jest zróżnicowany. Najpilniejszej interwencji wymagają jednak obiekty z zabudowy śródmiejskiej (często cenne historycznie), które po interwencji mogłyby pełnić również funkcje społeczne. Obecny stan uniemożliwia ich użytkowanie. Na terenie miasta brakuje również społecznych mieszkań czynszowych dla mieszkańców, których nie stać na kupno własnego mieszkania, ani wynajęcie go po stawkach komercyjnych.

⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Golubia-Dobrzynia, 2011 r.

⁹ Stan na 30.11.2016 r.

Wnioski

Na podstawie diagnozy należy stwierdzić, że gminę charakteryzuje:

- ujemne saldo migracji i jednoczesny spadek liczby ludności,
- wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym,
- wysoki odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej,
- wysoki odsetek bezrobotnych,
- przewaga mikroprzedsiębiorstw w strukturze gospodarczej,
- nadmierne zanieczyszczenie wód,
- duże pokłady wyrobów azbestowych,
- dość dobre wyposażenie w infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną,
- obecność niezagospodarowanych terenów publicznych (lub w stanie ograniczającym ich użytkowanie),
- zróżnicowany stan techniczny zabudowy.

4 Obszar zdegradowany gminy

Metodologia

Zgodnie z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 delimitacja obszaru zdegradowanego w gminach miejskich odbyła się poprzez podział miasta na tzw. jednostki struktury przestrzennej, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników.

Miasto podzielone zostało na 10 podobszarów i (zgodnie z zasadami programowania) żadna z tak wyznaczonych jednostek strukturalnych nie koncentruje więcej niż 30% mieszkańców gminy i 20% jej powierzchni. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowy podział.

Tabela 2 Obszar miasta na jednostki strukturalne

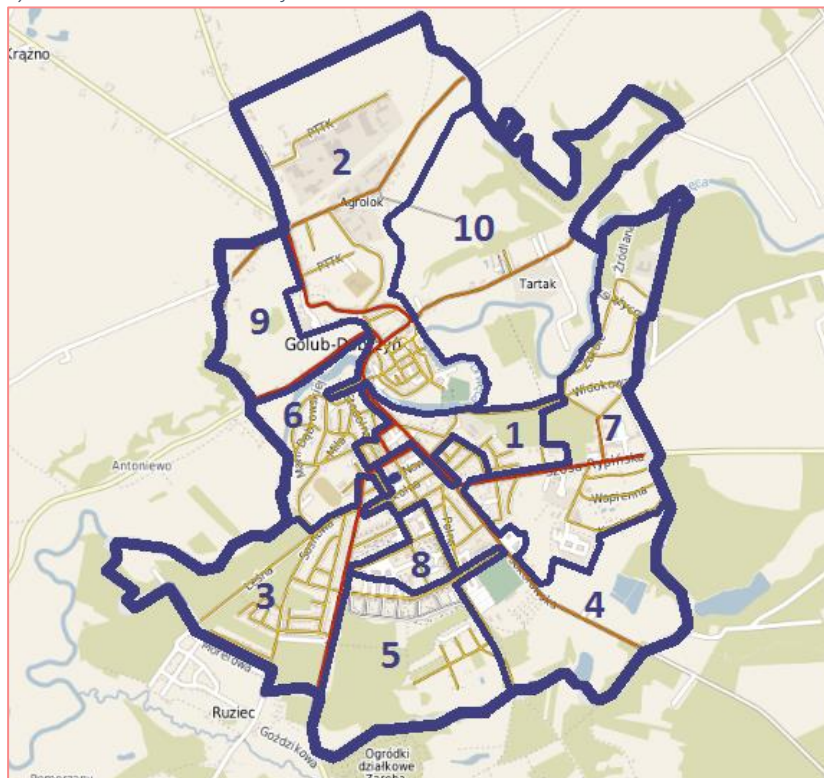
Ulica	Liczba mieszkańców	% ogólnej liczby mieszkańców	Powierzchnia [km ²]	% ogólnej powierzchni
OBSZAR 1 1000-LECIA, BOHATERÓW WESTERPLATTE, BOHATERÓW WRZEŚNIA, HUBALA, KATARZYŃSKA, KS. IGNACEGO CHARZIEWSKIEGO, KS. JANA TWARDOWSKIEGO, MARSZ. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO, OBROŃCÓW WARSZAWY, PIASKOWA, WOJSKA POLSKIEGO	1609	13,17%	0,299	3,96%
OBSZAR 2 17 STYCZNIA, BROWAROWA, CHOPINA, DWORCOWA, GEN. JÓZEFA HALLERA, KOŚCIELNA, LICEALNA, MOSTOWA, PODMURNA, PTTK, RYNEK, WODNA, ZAMKOWA, ZAMURNA, BRODNICKA (nr 1,2,3,5,5a,9a)	1289	10,55%	1,114	14,78%
OBSZAR 3 ADAMA MICKIEWICZA, BRZOSZOWA, CISOWA, GRABOWA, JAGODOWA, JAŁOWCOWA, JODŁOWA, KALINOWA, KLONOWA, LIPNOWSKA, MALINOWA, MODRZEWIOWA, RÓŻANA, SOSNOWA, ŚWIERKOWA, WRZOSOWA	1629	13,33%	0,788	10,45%
OBSZAR 4 BOHATERÓW KOSMOSU, GAGARINA, KOŚCIUSZKI, MAZOWIECKA, NOWA, PIĘKNA, POLNA, SZKOLNA, SOKOŁOWSKA, STARY RYNEK,	2131	17,44%	1,002	13,29%
OBSZAR 5 BOLESŁAWA CHROBREGO, KAZIMIERZA	2665	21,81%	0,760	10,07%

Ulica	Liczba mieszkańców	% ogólnej liczby mieszkańców	Powierzchnia [km ²]	% ogólnej powierzchni
WIELKIEGO, MIESZKA I, STEFANA ŻEROMSKIEGO, WŁADYSŁAWA ŁOKIETKA				
OBSZAR 6 BOLESŁAWA PRUSA, DRWĘCKA, DZIAŁYŃSKICH, KS. KSAWEREGO MALINOWSKIEGO, MARII DĄBROWSKIEJ, MIŁA, MŁYŃSKA, PCK, SPORTOWA, STODÓLNA, KILIŃSKIEGO	898	7,35%	0,397	5,26%
OBSZAR 7 CEGLANA, DR. JERZEGO GERARDA, DZIEWANOWSKIEGO, KOPPA, JANA, , JASNA, MJR. SUCHARSKIEGO, RÓWNINNA, SPACEROWA, STRUMYKOWA, SZOSA RYPIŃSKA, WAPIENNA, WIDOKOWA, ZAKOLE, SŁONECZNA, KSIĘŻYCOWA, ŹRÓDLANA, KAMIENNA	479	3,92%	0,996	13,21%
OBSZAR 8 HENRYKA SIENKIEWICZA, MARII KONOPNICKIEJ, POD ARKADAMI	866	7,09%	0,171	2,27%
OBSZAR 9 SŁUCHAJSKA, TORUŃSKA	166	1,36%	0,537	7,13%
Obszar 10 BRODNICKA (poza nr 1,2,3,5,5a,9a)	489	4,00%	1,477	19,58%
SUMA	12221	100,00%	7,541	100,00%

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 2 Podział miasta na jednostki

Źródło: opracowanie własne; podkład www.openstreetmaps.org

Dane (potrzebne do wyliczenia wskaźników) zbierane były z podziałem na ulice, które na późniejszym etapie przyporządkowane zostały do wyodrębnionych jednostek strukturalnych. Pozwoliło to na pozyskanie informacji pochodzących z wiarygodnych źródeł, zarówno na potrzeby delimitacji, jak i późniejszego monitoringu.

Dane na potrzeby niniejszego dokumentu zostały pozyskane od takich instytucji jak Urząd Miasta, Powiatowy Urząd Pracy czy Miejski Ośrodek Polityki Społecznej.

Analiza wskaźnikowa

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* dokonano diagnozy jednostek strukturalnych dla identyfikacji stanu kryzysowego, zgodnie z takimi warunkami jak:

- do analizy jednostek strukturalnych wybrano 4 wskaźniki z listy wskaźników stanu kryzysowego dla małych miast;
- przynajmniej 1 wybrany wskaźnik dotyczył sfery społecznej;
- dla wskaźników wybranych do charakterystyki stanu kryzysowego w jednostkach strukturalnych obliczono wartości średnie dla całego miasta;
- za obszar zdegradowany uznano te jednostki strukturalne, w których co najmniej 2 z 4 wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy. Przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnik ze sfery społecznej.

Kolorem czerwonym zaznaczone zostały wartości poniżej lub powyżej średniej dla miasta. Dzięki tak przyjętej metodologii, możliwe było porównanie negatywnych zjawisk we wszystkich obszarach.

WSKAŹNIK NR 1 – SFERA SPOŁECZNA: UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W LUDNOŚCI OGÓŁEM NA DANYM OBSZARZE

Tabela 3. Wskaźnik 1 - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Numer obszaru	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Ogólna liczba mieszkańców	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
1 obszar	230	1609	14,29%
2 obszar	148	1289	11,48%
3 obszar	293	1629	17,99%
4 obszar	353	2131	16,56%
5 obszar	253	2665	9,49%
6 obszar	93	898	10,36%
7 obszar	58	479	12,11%
8 obszar	178	866	20,55%
9 obszar	23	166	13,86%
10 obszar	42	489	8,59%
SUMA/ŚREDNIA	1671	12221	13,67%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od Urzędu Miasta Golub-Dobrzyń.

WSKAŹNIK NR 2 – SFERA SPOŁECZNA: UDZIAŁ BEZROBOTNYCH POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY PONAD 24 MIESIĄCE W OGÓLE BEZROBOTNYCH NA DANYM OBSZARZE

Tabela 4. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze

Numer obszaru	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące	Ogólna liczba bezrobotnych	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze
1 obszar	66	228	28,95%
2 obszar	59	169	34,91%
3 obszar	16	81	19,75%
4 obszar	42	144	29,17%
5 obszar	27	128	21,09%
6 obszar	23	84	27,38%
7 obszar	12	30	40,00%
8 obszar	6	45	13,33%
9 obszar	5	21	23,81%
10 obszar	10	35	28,57%
SUMA/ŚREDNIA	266	965	27,56%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu-Dobrzyniu.

WSKAŹNIK NR 3 – SFERA SPOŁECZNA: UDZIAŁ OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W LUDNOŚCI OGÓŁEM NA DANYM OBSZARZE

Tabela 5. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Numer obszaru	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Ogólna liczba mieszkańców	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
1 obszar	452	1609	28,09%
2 obszar	428	1289	33,20%
3 obszar	116	1629	7,12%
4 obszar	193	2131	9,06%
5 obszar	146	2665	5,48%
6 obszar	151	898	16,82%
7 obszar	52	479	10,86%
8 obszar	75	866	8,66%
9 obszar	42	166	25,30%
10 obszar	84	489	17,18%
SUMA/ŚREDNIA	1739	12221	14,23%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od Urzędu Miasta oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu.

WSKAŹNIK NR 4 – SFERA GOSPODARCZA: WSKAŹNIK LICZBY ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH OSÓB FIZYCZNYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM NA DANYM TERENIE

Tabela 6. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Numer obszaru	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym terenie
1 obszar	8	1024	0,781
2 obszar	9	868	1,037
3 obszar	11	1066	1,032
4 obszar	15	1337	1,122
5 obszar	12	1970	0,609
6 obszar	4	622	0,643
7 obszar	10	320	3,125
8 obszar	8	597	1,340
9 obszar	3	116	2,586

Numer obszaru	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym terenie
10 obszar	6	339	1,770
SUMA/ŚREDNIA	86	8259	1,041

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od Urzędu Miasta w Golubiu-Dobrzyniu.

Na podstawie przeprowadzonych analiz za obszar zdegradowany zostały uznane te jednostki na terenie miasta, w których odnotowano minimum dwa zjawiska kryzysowe, z czego jedno w sferze społecznej i jedno w sferze poza społeczną. **Za obszar zdegradowany na terenie miasta uznać należy obszary 1, 2, 3 i 6.**

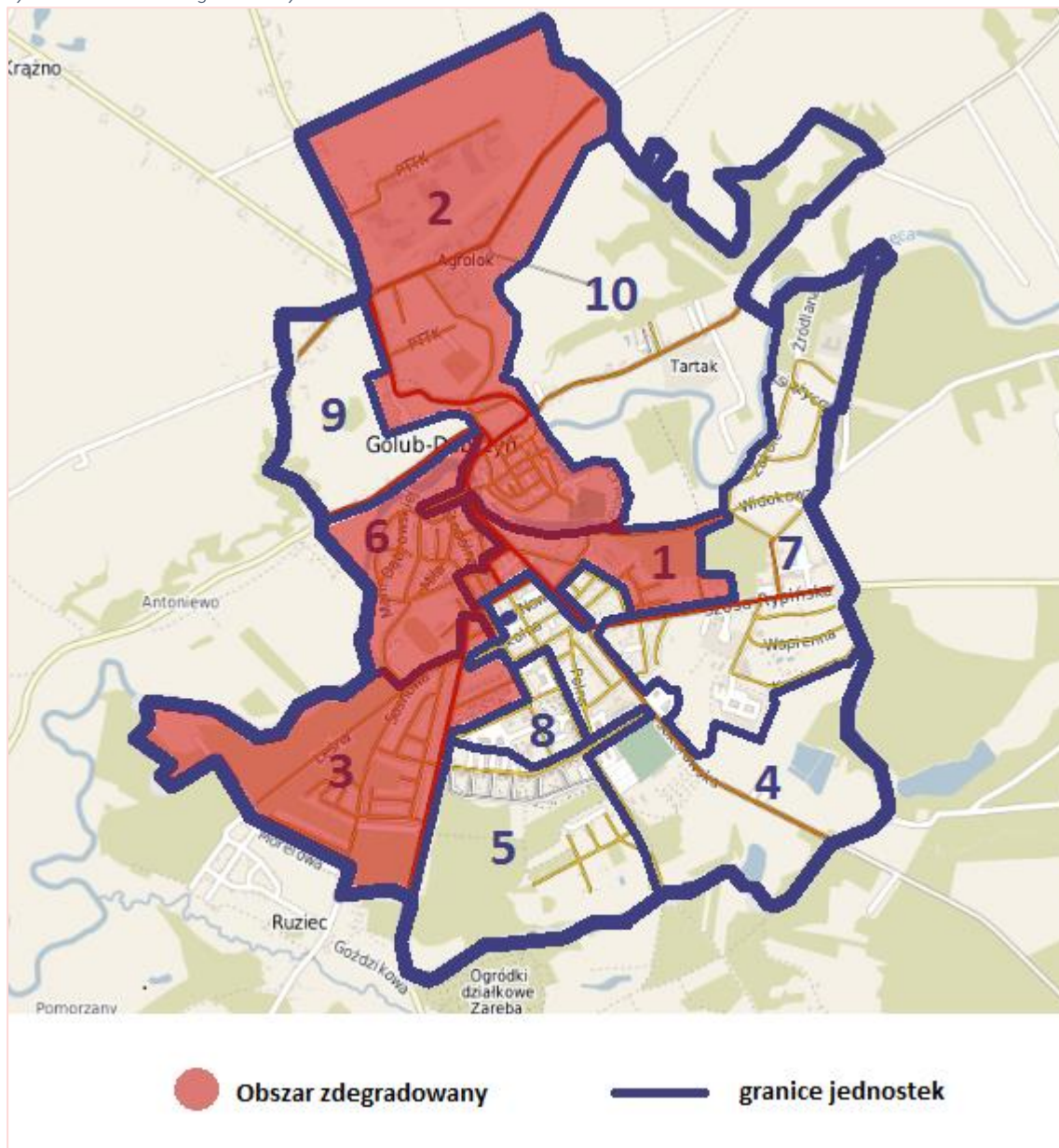
Tabela 7. Liczba zjawisk kryzysowych na poszczególnych obszarach

Numer obszaru	Liczba zjawisk negatywnych w sferze społecznej	Liczba zjawisk negatywnych w sferze gospodarczej	Suma liczby zjawisk kryzysowych
1 obszar	3	1	4
2 obszar	2	1	3
3 obszar	1	1	2
4 obszar	2	0	2
5 obszar	0	1	1
6 obszar	1	1	2
7 obszar	1	0	1
8 obszar	1	0	1
9 obszar	2	0	2
10 obszar	2	0	2

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 3 Obszar zdegradowany na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne; podkład www.openstreetmaps.org

5 Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji, obejmujący część lub całość obszaru zdegradowanego, musi cechować się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Może być podzielony na podobszary, które nie posiadają ze sobą wspólnych granic, jednak nie mogą obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez 30% jej mieszkańców.

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* obszar rewitalizacji wybrany został w oparciu o analizę wskaźnikową.

Największą liczbą zjawisk negatywnych charakteryzują się obszary: 1 i 2. W związku z tym, zostały one wybrane jako obszar rewitalizacji Gminy Miasta Golub-Dobrzyń. Granice obszaru rewitalizacji zostały przedstawione poniżej.

Tabela 8 Granice obszaru rewitalizacji na terenie miasta

Nazwa	% liczby mieszkańców	% powierzchni
OBSZAR 1 1000-LECIA, BOHATERÓW WESTERPLATTE, BOHATERÓW WRZEŚNIA, HUBALA, KATARZYŃSKA, KS. IGNACEGO CHARSEWSKIEGO, KS. JANA TWARDOWSKIEGO, MARSZ. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO, OBROŃCÓW WARSZAWY, PIASKOWA, WOJSKA POLSKIEGO	13,17%	3,96%
OBSZAR 2 17 STYCZNIA, BROWAROWA, CHOPINA, DWORCOWA, GEN. JÓZEFA HALLERA, KOŚCIELNA, LICEALNA, MOSTOWA, PODMURNA, PTTK, RYNEK, WODNA, ZAMKOWA, ZAMURNA, BRODNICKA (nr 1,2,3,5,5a,9a)	10,55%	14,78%
RAZEM	23,71%	18,74%

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

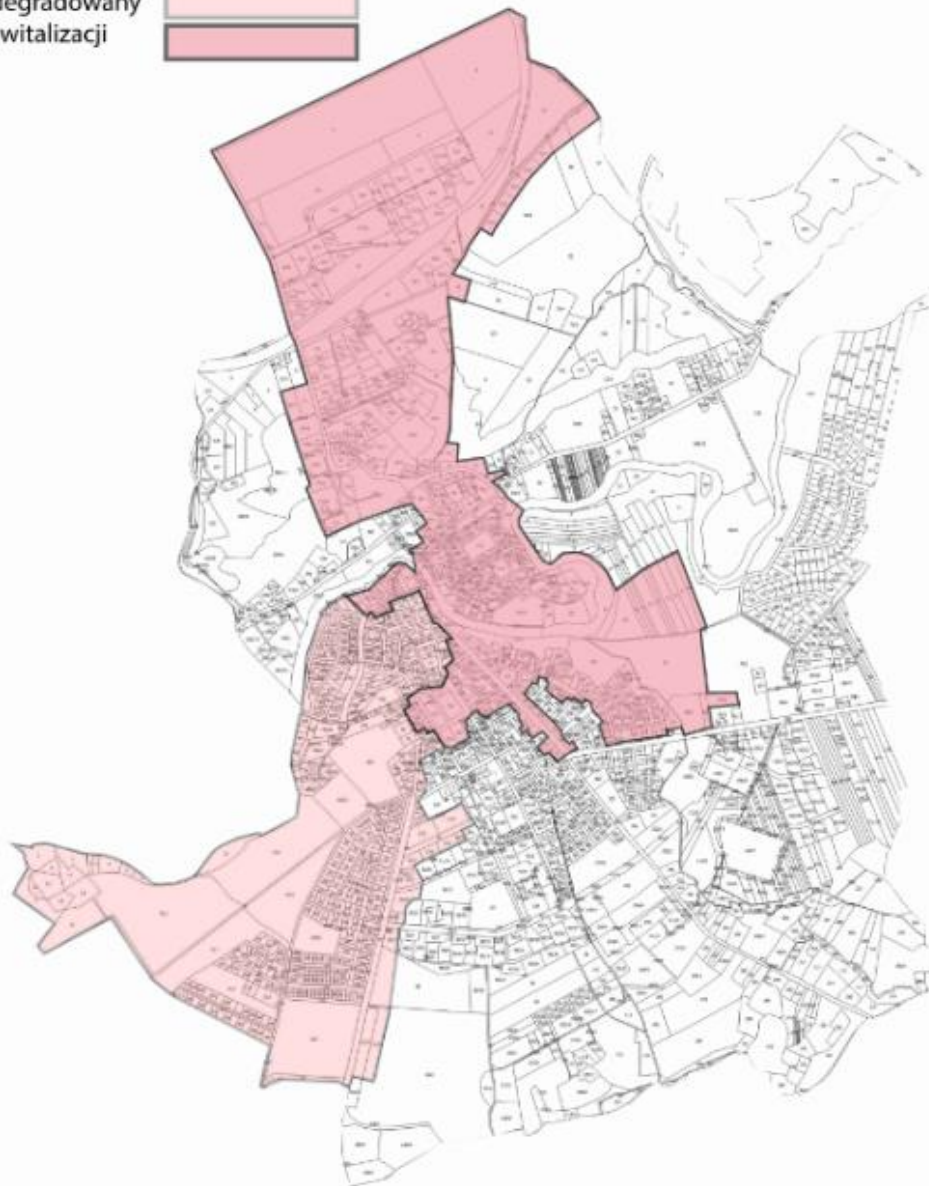
Rysunek 4 Mapa poglądowa - obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego na terenie miasta

Miasto Golub-Dobrzyń

skala 1:5000

obszar zdegradowany

obszar rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

5.1 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

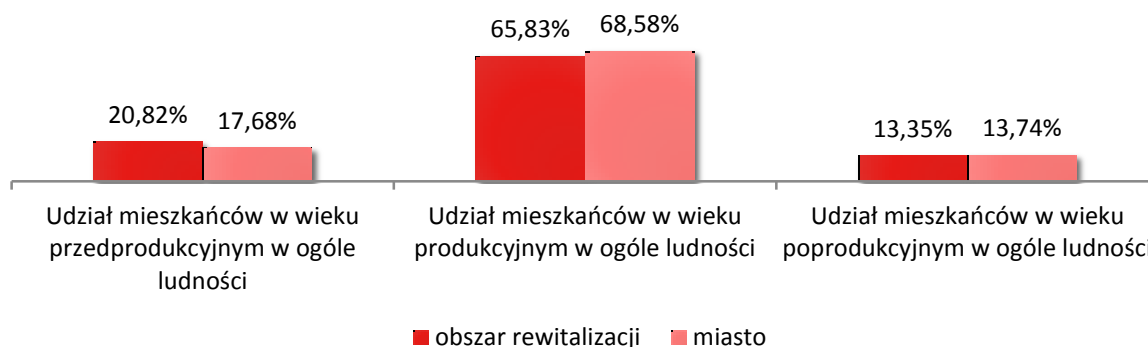
Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię **1,413 km²** (co stanowi blisko 1/5 powierzchni całego miasta) oraz zamieszkuje go **2898 osób** (tj. 23,71% ludności miasta). W jego skład wchodzi 27 ulic, tj.:

1000-Lecia, Bohaterów Westerplatte, Bohaterów Września, Hubala, Katarzyńska, Ks. Ignacego Charszewskiego, Ks. Jana Twardowskiego, Marsz. Józefa Piłsudskiego, Obrońców Warszawy, Piaskowa, Wojska Polskiego, 17 Stycznia, Browarowa, Chopina, Dworcowa, Gen. Józefa Hallera, Kościelna, Licealna, Mostowa, Podmurna, PTTK, Rynek, Wodna, Zamkowa, Zamurna, Brodnicka (numery 1,2,3,5,5a,9a).

Sfera społeczna

Obszar wyznaczony do rewitalizacji na terenie miasta zamieszkuje ogółem 2898 osób, z czego ponad 60% stanowi ludność w wieku produkcyjnym (65,29%), ponad 20% w wieku przedprodukcyjnym (21,67%), a powyżej 10% w wieku poprodukcyjnym. Zaznaczyć należy, że struktura mieszkańców obszaru rewitalizacji kształtuje się na zbliżonym poziomie do średniej dla miasta. Odnotowano wyższy odsetek osób młodych, jednak niższy w wieku produkcyjnym (o 2,75 p.p.). W przypadku mieszkańców w wieku poprodukcyjnym różnica jest niewielka na korzyść miasta. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na terenie rewitalizacji (0,20) jest powyżej średniej dla miasta (0,18).

Wykres 1 Udział ekonomicznych grup ludności na obszarze rewitalizacji

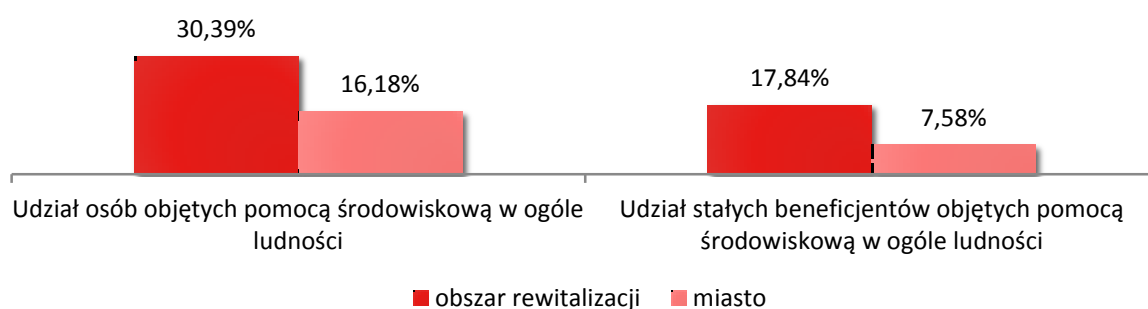
Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

W związku z tym, iż przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu należy do zakresu polityki społecznej, realizowanej w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, zanalizowano również dane dotyczące przyznawanej pomocy pozyskane z Miejskiego Ośrodka Polityki

społecznej. Trzy osoby na dziesięć zamieszkujące obszar rewitalizacji objęte są pomocą środowiskową (30,39%), co stanowi wartość dwukrotnie wyższą niż średnia dla całego miasta (16,18%). Ponad dwukrotnie wyższy wynik odnotowano także w przypadku stałych beneficjentów MOPS – ich odsetek w ogólnej ludności na obszarze rewitalizacji wynosi 17,84% (tj. 520 osób), natomiast w przypadku całego miasta 7,58% (tj. 926).

Wykres 2 Beneficjenci objęci pomocą środowiskową na terenie rewitalizacji

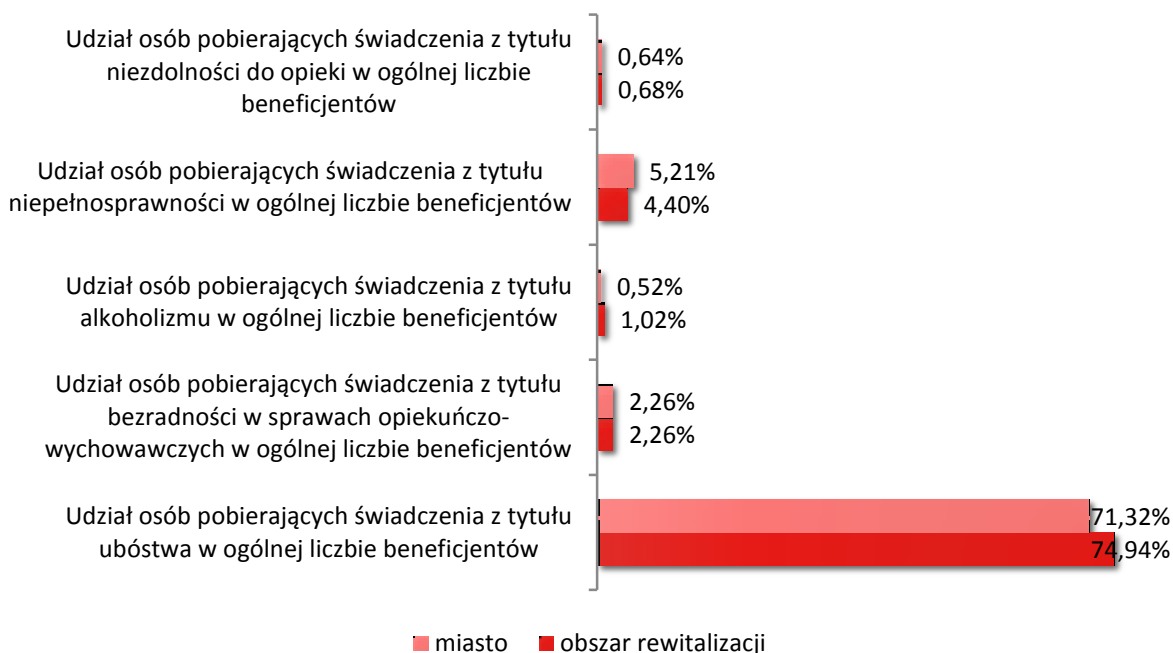

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Analizie poddano także przyczyny przyznawania pomocy. Zdecydowanie najwyższy odsetek beneficjentów pobiera świadczenia z tytułu ubóstwa – zarówno na terenie miasta jak i w obszarze rewitalizacji, co świadczy o dużej skali problemu niewystarczalności ekonomicznej ludności. Odnotowano także znaczny odsetek osób pobierających świadczenia z tytułu niepełnosprawności. Warto zauważyć, że w przypadku ubóstwa, alkoholizmu i niezdolności do opieki średnia dla obszaru rewitalizacji jest nieznacznie wyższa niż średnia dla całej jednostki miejskiej.

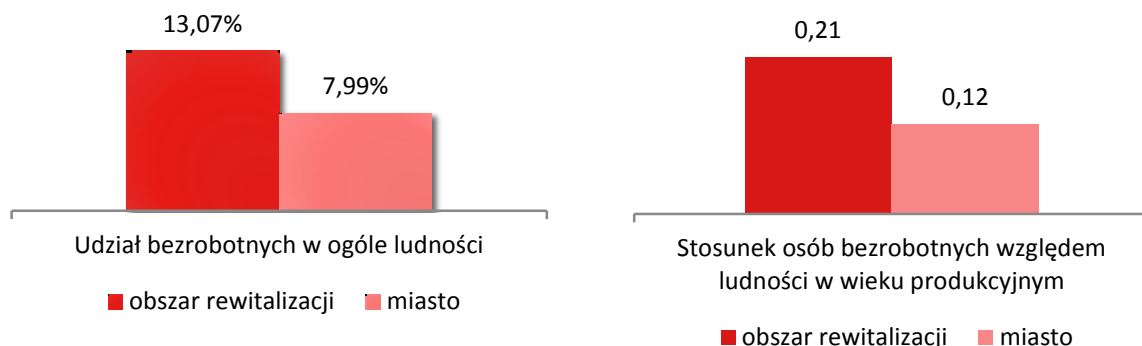
Wykres 3 Przyczyny pobierania świadczeń z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

W przypadku osób pozostających bez zatrudnienia ich odsetek na obszarze rewitalizacji przewyższa średni wynik dla gminy. Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności na obszarze rewitalizacji kształtuje się na poziomie 13,07%, przy czym dla miasta wynik jest o 5,08 p.p. niższy. Stosunek osób bezrobotnych względem ludności w wieku produkcyjnym dla podobszaru 1 i 2 ogółem wynosi 0,21, przy średniej dla miasta 0,12.

Wykres 4 Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności na terenie rewitalizacji

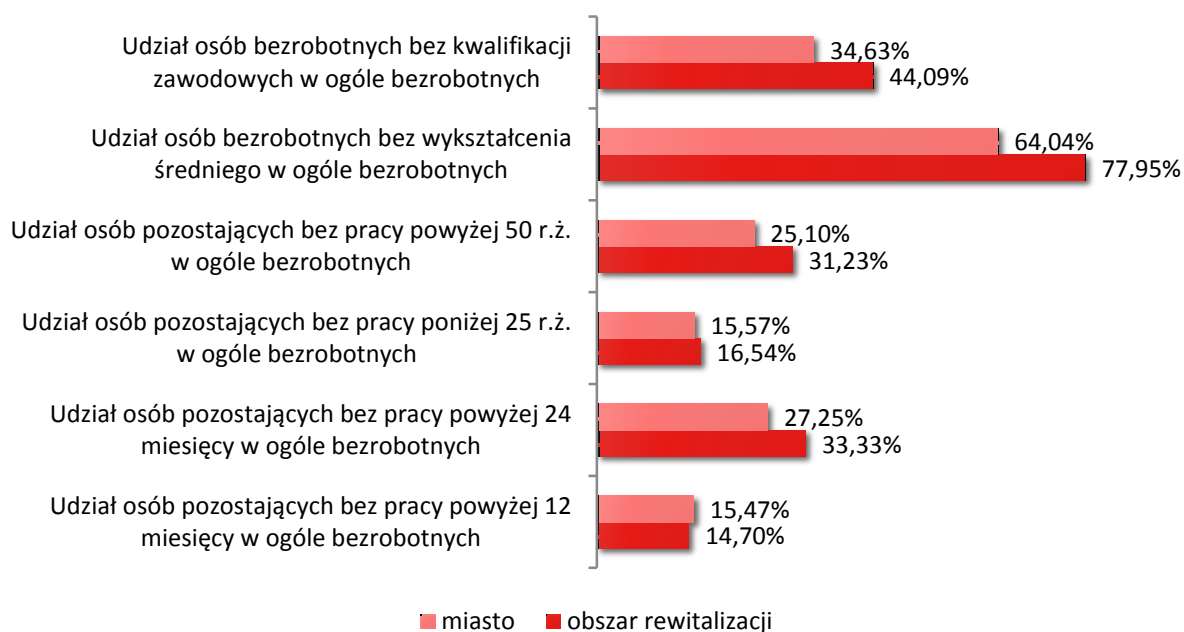
Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Blisko ośmiu na dziesięciu bezrobotnych z obszaru rewitalizacji nie posiada wykształcenia średniego, a czterech na dziesięciu kwalifikacji zawodowych, co utrudnia znalezienie zatrudnienia. Tendencja ta widoczna jest również na terenie całego miasta. 1/3 ogółu

bezrobotnych z analizowanego obszaru stanowią także osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy, co świadczy o występowaniu zjawiska bezrobocia chronicznego. Problem zatrudnienia w znacznej skali dotyka także osoby po 50 roku życia (31,23% w ogóle bezrobotnych w przypadku obszaru rewitalizacji i 25,10% w ogóle bezrobotnych z terenu całego miasta). Warto zwrócić uwagę na fakt, iż w każdej kategorii wartość dla obszaru rewitalizacji była wyższa niż średnia dla miasta.

Wykres 5 Udział bezrobotnych w podziale na kategorie

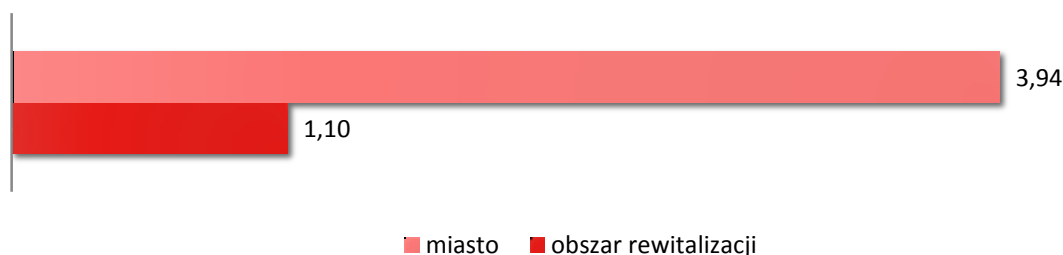

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Sfera gospodarcza

Na obszarze rewitalizacji odnotowano łącznie 20 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych, co kształtuje liczbę w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na poziomie 1,10. Średnia dla całego miasta jest ponad trzykrotnie wyższa.

Wykres 6 Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Według *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Golub-Dobrzyń* tereny położone w północnej części obszaru rewitalizacji przeznaczone są na rozwój wielofunkcyjny w tym zabudowę produkcyjną i usługową, zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług, lasy, usługi sportowe i rekreacji, a także usługi publiczne. Część centralna obszaru to natomiast w głównej mierze teren zabudowy śródmiejskiej i zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług turystyki. Warto zauważyć, że w centralnej części odnotowuje się budynki cenne historycznie (zarówno obiekty użyteczności publicznej, jak i mieszkaniowe), jednak w złym stanie technicznym, co wskazuje na istotność podjęcia działań w tym zakresie. Wśród takich budynków należy wymienić m.in. Domek Pod Kapturem, tj. drewnianą chałupę podcieniową powstałą w XVIII wieku oraz Domek Harcerza, czyli budynek przy ul. Brodnickiej 2, znajdujący się obok Domku Pod Kapturem.

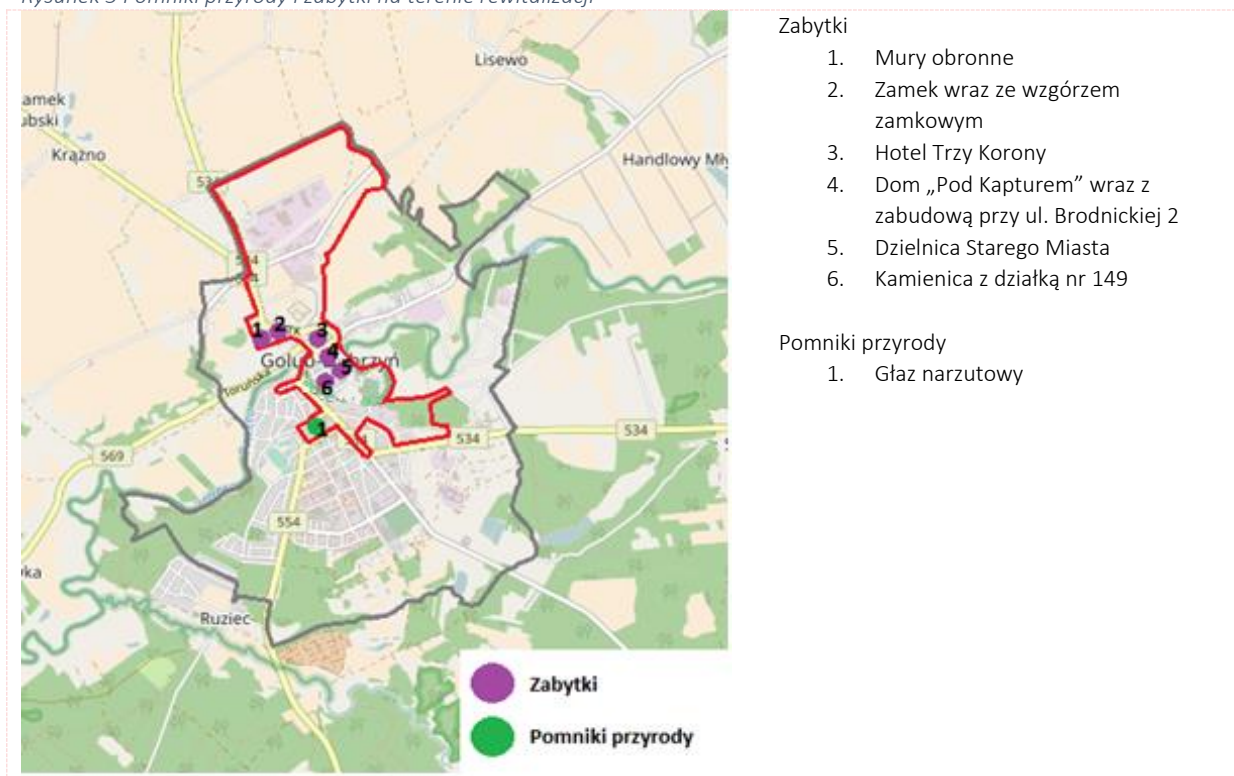
Poza tym odnotowano także tereny usług kultury, zieleni otwartej cennej przyrodniczo, zieleni cmentarnej oraz wód powierzchniowych śródlądowych. W przypadku wód powierzchniowych i terenów zieleni niewykorzystane zostają tereny nad Drwęcą – brakuje infrastruktury sprzyjającej rozwojowi wodnego szlaku turystycznego, który mógłby przyciągnąć do miasta zarówno miłośników rekreacji, jak i turystyki, a przez to ożywić rozwój społeczno-gospodarczy. Południowa część obszaru wyznaczonego do rewitalizacji to głównie teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług oraz tereny usług (w tym publicznych), urządzona zieleń parkowa i lasy. Odnotowano także teren rozwoju wielofunkcyjnego, w tym zabudowy produkcyjnej i usługowej.

Według dostępnych danych na terenie rewitalizacji odnotowano 6 zabytków oraz 1 pomnik przyrody, co świadczy o potencjale terenu. Duże znaczenie dla miasta ma również rezerwat przyrody Dolina Drwęcy, który obejmuje rzekę oraz przyległe do niej tereny. Jednocześnie zaznaczyć należy, że niektóre z obiektów zabytkowych nie są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (w tym główna atrakcja miasta – Zamek), co ogranicza ich dostępność dla wszystkich grup społecznych. Budynek Domku Pod Kapturem oraz budynek przy ul. Brodnickiej 2 nie są obecnie użytkowane, gdyż nie pozwala na to ich stan. Domek pod Kapturem, obok zamku krzyżackiego stanowi symbol miasta, jest charakterystyczny dla

samego Golubia i całego regionu. Domek Harcerza, podobnie jak Domek Pod Kapturem, stanowi jedyny zachowany do naszych czasów w swej pierwotnej lokalizacji zabytek tego typu budownictwa. Jeszcze kilka lat temu obiekty te były użytkowane, pełniąc funkcje społeczne, turystyczne, kulturalne i mieszkalne. Niestety z powodu złego stanu technicznego budynki musiały zostać opuszczone, by nie stanowić zagrożenia dla mieszkańców i turystów. Podczas konsultacji społecznych oraz codziennych rozmów wyrażali zainteresowanie stanem zabytków, ich powolnym niszczeniem. Wiele osób podkreślało, że należy dołożyć wszelkich starań, aby miejsce to stało się centrum społecznej aktywności. Budynki, by ponownie służyć mieszkańcom, wymagają prac konserwatorsko-restauratorskich, termomodernizacji, wymiany instalacji, dachu, stolarki oraz dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Rysunek 5 Pomniki przyrody i zabytki na terenie rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://mapy.mojregion.info/geoportal> i www.openstreetmap.org

Obiekty użyteczności publicznej w podziale na kategorie wypisano w poniższej tabeli, są to m.in. Urząd Miasta czy Dom Kultury. Na terenie tym odnotowuje się jednak braki w postaci miejsc służących dzieciom i młodzieży, osobom wykluczonym społecznie (w postaci np. świetlicy), w których mogłyby spędzać czas wolny czy rozwijać swoje umiejętności. Dom Kultury, pełniący funkcje kulturalne i społeczne, nie jest przystosowany do organizacji zajęć w ramach projektów rewitalizacyjnych, nie posiada także odpowiedniego w tym celu

wyposażenia. Ponadto, z uwagi na ogólnogminny (a nawet ponadgminny) charakter, prowadzone tam działania skierowane są do bardzo szerokiego grona osób, nie są specjalnie dostosowywane do potrzeb osób z obszaru rewitalizacji.

Tabela 9 Obiekty użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji

Urzędy i instytucje	Edukacja	Sport i rekreacja	Pomoc społeczna i opieka zdrowotna	Kultura
• Urząd Miasta • Komenda Powiatowa Policji • Sąd Rejonowy • Starostwo Powiatowe • Prokuratura Rejonowa • Zakład Ubezpieczeń Społecznych • Urząd Pocztowy • Oddziały bankowe	• Szkoła Podstawowa nr 1 im. Konstytucji 3 Maja • Zespół Szkół nr 1 im. Anny Wazówny	• Boiska funkcjonujące przy placówkach edukacyjnych • Place zabaw • Siłownie zewnętrzne	• Apteki	• Dom Kultury

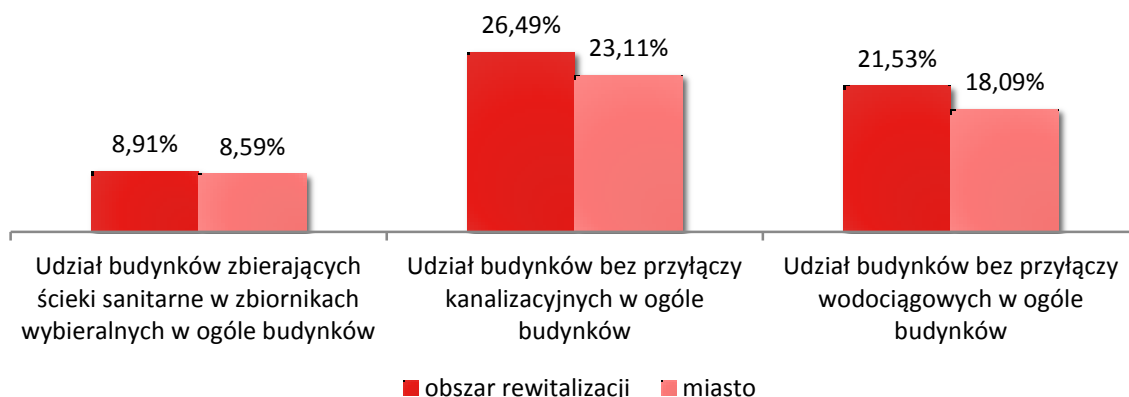
Źródło: opracowanie własne.

Sfera techniczna

W sferze technicznej analizie poddano udział budynków niepodłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz tych, które zbierają ścieki sanitarne w zbiornikach wybieralnych (szambach). Ogółem na terenie rewitalizacji znajdują się 404 budynki, co stanowi 28,21% ogółu budynków na terenie miasta. W przypadku 36 nieruchomości budowlanych odnotowano, iż zbierają one ścieki sanitarne w zbiornikach wybieralnych (tj. 8,91%), 107 nie posiada przyłączy kanalizacyjnych (tj. 26,49%), a 87 wodociągowych (tj. 21,53%). Zaznaczyć należy, że w każdym przypadku średnia dla obszaru rewitalizacji jest wyższa od średniej dla całego miasta.

Wykres 7 Udział budynków niepodłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

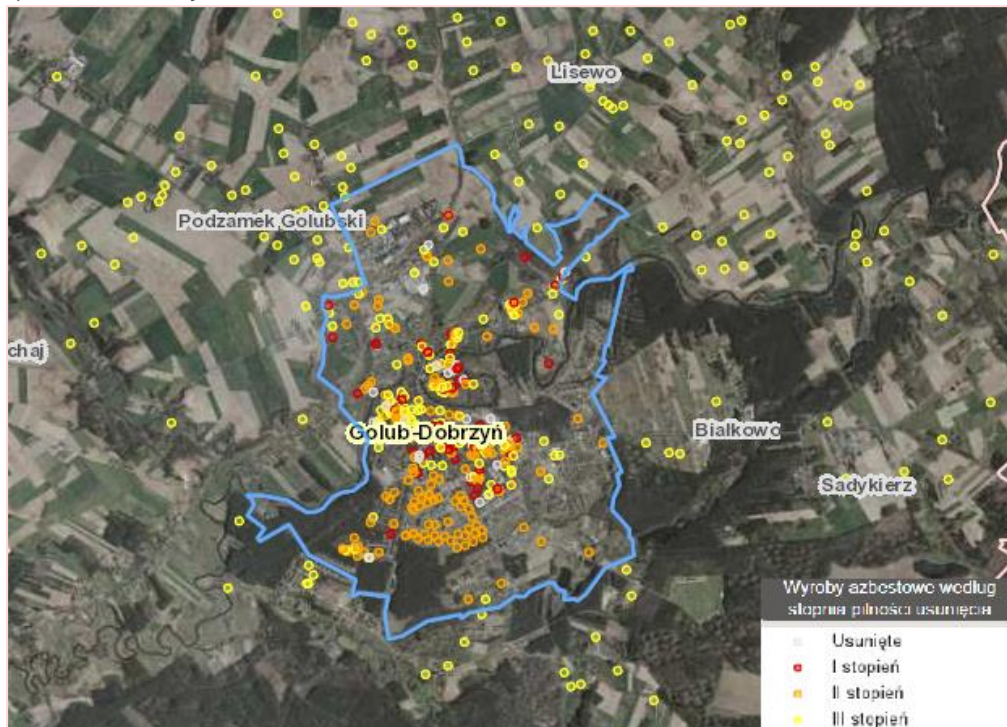
Sfera środowiskowa

W zakresie sfery środowiskowej odnotowano odpady stwarzające zagrożenie dla zdrowia ludzi w postaci wyrobów azbestowych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 roku, budynki oraz wyroby zawierające azbest podlegają okresowej kontroli. Według inwentaryzacji przeprowadzanej na terenie miasta, w obszarze jednostki miejskiej znajduje się prawie 90 000 m² azbestu oraz 6965,46 mb rurociągów zawierających azbest. Ogółem na terenie miasta odnotowano 325 budynków zawierających wyroby azbestowe, z czego ponad połowa dotyczy budynków mieszkalnych (185), a pozostała część gospodarczych (140). Ogółem nieruchomości na których znajdują się wyroby azbestowe jest 347, z czego blisko 1/3 (30,84%) znajduje się na terenie rewitalizacji (tj. 107). Na poniższych mapach przedstawiono rozlokowanie wyrobów azbestowych.

Pamiętać należy, że duża powierzchnia zalegających wyrobów azbestowych wpływa negatywnie na stan zdrowia mieszkańców, doprowadzając również do powstawania chorób układu oddechowego (m.in. pylicy azbestowej), czy łagodnych zmian opłucnowych. Zalegające wyroby azbestowe przyczyniają się do niskiej jakości powietrza.

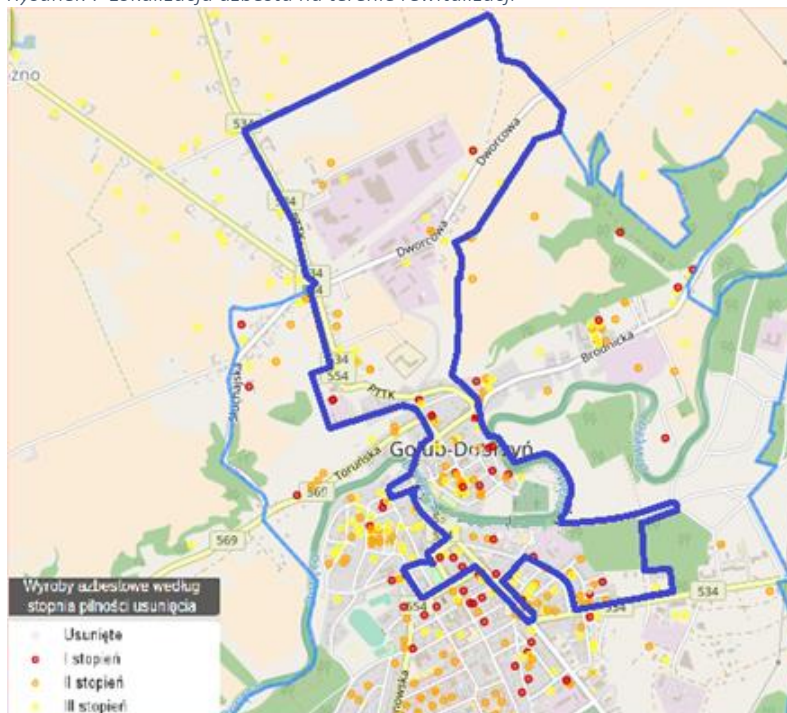
Rysunek 6 Lokalizacja azbestu na terenie miasta

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż na obszarze rewitalizacji odnotowano wyroby azbestowe z każdej kategorii pilności usunięcia – I, II i III stopnia.

Rysunek 7 Lokalizacja azbestu na terenie rewitalizacji

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

Kluczowe zjawiska negatywne i potencjały

Tabela 10 Kluczowej zjawiska negatywne i potencjały na obszarze rewitalizacji

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	- Wysoki odsetek osób objętych pomocą środowiskową (w tym stałych beneficjentów) - Wysoki odsetek osób dotkniętych ubóstwem i niepełnosprawnością - Wyższy niż średnia dla miasta udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na Obszarze I Wysoki odsetek osób bezrobotnych (w tym bezrobotnych bez wykształcenia średniego, kwalifikacji zawodowych oraz długotrwale bezrobotnych)	Wyższy niż średnia dla miasta udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej ludności
Pozostałe (w tym m.in. gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, infrastrukturalne)	- Niski wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym - Wyższy niż średnia dla miasta odsetek budynków zbierających ścieki sanitarne w zbiornikach wybieralnych - Wyższy niż średnia dla miasta odsetek budynków niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej - Znaczne pokłady azbestu - Istnienie budynków w złym stanie technicznym (w tym również zabudowy historycznej) - Niewykorzystanie terenów nad Drwęcą – braki w infrastrukturze sprzyjającej rozwojowi wodnego szlaku turystycznego - Brak miejsca służącego dzieciom i młodzieży, w którym mogłyby spędzać czas wolny, odrabiać lekcje czy rozwijać swoje umiejętności	- Istnienie zabytków i pomników przyrody - Istnienie terenów zieleni, które poprzez interwencję mogłyby służyć lokalnej społeczności za miejsca rekreacji i wypoczynku (np. skwer nad Drwęcą) - Istnienie budynków/przestrzeni, które można zagospodarować na cele społeczne, w tym szczególnie charakterystycznych dla obszaru zabytków znajdujących się w centrum przestrzeni

Źródło: opracowanie własne.

6 Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja stanowi opis oczekiwanego efektu rewitalizacji w wyniku zaplanowanych działań. Stan docelowy został opisany w oparciu o diagnozę problemów występującym na terenach wyznaczonych do rewitalizacji. Wizja obejmuje okres do 2023 roku i odnosi się do sfer, w których zdiagnozowano problemy. Uwzględniono także opinie mieszkańców.

Po zakończonych, komplementarnych wobec siebie, działaniach rewitalizacyjnych jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji ulegnie poprawie. Objęte wsparciem osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem staną się częścią aktywnej społeczności, posiadając równorzędny dostęp do wydarzeń o charakterze integracyjnym, kulturalnym i rekreacyjnym. Natomiast zmniejszenie liczby bezrobotnych i ubogich, poprzez działania aktywizujące zarówno w sferze zawodowej jak i społecznej, pozytywnie wpłynie na rozwój miasta i ograniczenie występowania innych negatywnych zjawisk.

Poprawie ulegnie również infrastruktura na obszarze rewitalizacji, która pozwoli na realizację projektów aktywizujących oraz zwiększenie proponowanych mieszkańcom usług. Efekty przeprowadzonej rewitalizacji oddziaływać będą na całą lokalną społeczność obszaru rewitalizacji.

Delimitacja i szczegółowa charakterystyka obszaru rewitalizacji wykazały, że teren ten zmaga się głównie z problemami w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej. Wysoki odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (przede wszystkim ze względu na ubóstwo) świadczy o niskiej stopie życiowej mieszkańców i niewystarczalności ekonomicznej. To z kolei powoduje częste wycofanie z życia społecznego oraz doświadczanie wykluczenia czy alienacji. Na obszarze odnotowano także znaczący odsetek osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy. Wskazać należy, że marginalizacja społeczna połączona z ubóstwem i brakiem pracy rodzi określone postawy ludzi, charakteryzujące się biernością, zminimalizowaniem aspiracji i oczekiwań, częstym poleganiem na pomocy publicznej (system zasiłków). Obszar zamieszkuje także znaczny odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, co wzmacnia konieczność podjęcia działań w zakresie zagospodarowania przestrzeni przyjaznej lokalnej społeczności, spełniającej potrzeby w zakresie rekreacji i wypoczynku, ale także zaspokojenia podstawowych potrzeb. W sferze gospodarczej istotnym problemem jest mała liczba podmiotów gospodarczych zakładanych przez osoby fizyczne. Mieszkańcy wskazywali także na nieodpowiednią dostępność usług,

jednak ich zwiększenie na obszarze rewitalizacji wymaga podjęcia działań infrastrukturalnych (m.in. adaptacji istniejących budynków do nowych funkcji czy poprawy ich stanu technicznego).

W przypadku osób w wieku poprodukcyjnym istotne będą działania aktywizujące, a jednocześnie poruszające praktyczne kwestie (np. kursy obsługi komputera). Ich celem będzie przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz integracja ze środowiskiem lokalnym osób w podeszłym wieku zamieszkujących obszary zdegradowane. Istotne znaczenie w sferze społecznej będą miały działania z zakresu bezpośredniego wsparcia kierowanego do osób z rodzin (lub osób z ich otoczenia) zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W przypadku osób pozostających bez zatrudnienia zaplanowano kursy i szkolenia podnoszące kompetencje/kwalifikacje, czy doradztwo zawodowe. Wsparcie skierowane zostanie również do dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Celem podjętych działań będzie aktywizacja dzieci i młodzieży poprzez wzajemną pomoc w nauce oraz organizowanie czasu wolnego. Zwiększenie usług oraz realizacja działań integrujących i aktywizacyjnych na obszarze rewitalizacji nie jest możliwa bez podjęcia działań technicznych. Remont i adaptacja budynków w obecnie niezadowalającym stanie technicznym pozwoliłyby na nadanie im nowych funkcji społecznych. W Domku Harcerza oraz Domu Pod Kapturem mogłyby odbywać się zajęcia dla dzieci i młodzieży, osób starszych oraz mieszkańców miasta zagrożonych wykluczeniem społecznym. Na terenie rewitalizacji brakuje miejsc, w których wszystkie grupy wiekowe mogłyby spędzać czas wolny.

7 Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Cele rewitalizacji wyznaczono na podstawie problemów zidentyfikowanych na etapie diagnozy i konsultacji społecznych. Odnoszą się one do różnych sfer, a ponadto są pochodną wizji określającej stan docelowy procesu rewitalizacji.

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* cele zostały opisane na podstawie skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Kierunki działań, wyodrębnione w ramach celów, pozwolą na efektywniejsze wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Tabela 11. Wskaźniki monitorowania założonych celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy 2015	Rok docelowy 2023
CEL: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój aktywności lokalnej społeczności		
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z programów aktywizacji społecznej	0	25
Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	33,33%	30,66%
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy	30,37%	25,60%

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy 2015	Rok docelowy 2023
CEL: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój aktywności lokalnej społeczności		
społecznej w ludności ogółem na danym obszarze		
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	0,9	1,07

Źródło: opracowanie własne.

8 Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

8.1 Główne (podstawowe) projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Tabela 12 Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Opis projektu									
Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr/nazwa)	Projekt (nr/nazwa)	Typ projektu ¹⁰	Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych działań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i mierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
CEL: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój aktywności lokalnej społeczności									
KIERUNEK DZIAŁAŃ: Wsparcie społeczne i zawodowe mieszkańców									
Obszar rewitalizacji	1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców	1.1. Działalność gospodarcza - od dotacji do realizacji	S, G	Gmina Miasto Golub – Dobrzyń	Grupę docelową projektu stanowią będą bezrobotni i bierni zawodowo mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przyjmuje wartość mniej korzystną od średniej dla Miasta. Celem projektu jest zwiększenie liczby przedsiębiorstw tworzonych przez osoby bezrobotne i bierne zawodowo będące mieszkańcami obszaru rewitalizacji Golubia-Dobrzynia. Dla każdego uczestnika projektu zaplanowano kompleksowe wsparcie w następujących formach: 1. Indywidualny Plan Działania dla wszystkich uczestników projektu; 2. Działania szkoleniowo-doradcze dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej - szkolenie "ABC przedsiębiorczości";	Domek Pod Kapturem, ul. Rynek 19, 87-400 Golub-Dobrzyń	500 000,00	Wskaźnik produktu (SZOOP): Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 10 Wskaźnik rezultatu (SZOOP): Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej – 10	Umowy z uczestnikami projektu o przyznaniu wsparcia finansowego w postaci dotacji; wpis do CEIDG lub KRS

¹⁰ S-społeczny; G-gospodarczy; Ś-środowiskowy; T-techniczny; PF-przestrzenno-funkcjonalny.

					3. Wsparcie w formie bezzwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości 24400,00 zł na osobę; 4. Wsparcie pomostowe, obejmujące: - wsparcie finansowe podstawowe, przewidziane dla każdego uczestnika projektu przez okres 6 pierwszych m-cy prowadzenia działalności, w wysokości 1000,00 zł miesięcznie; - wsparcie finansowe rozszerzone, przewidziane w okresie od 6 do 12 m-cy prowadzenia działalności, przyznawane jedynie w przypadku utrzymujących się problemów z płynnością finansową danego uczestnika projektu; - indywidualne usługi doradcze o charakterze specjalistycznym udzielane w okresie pierwszych 6 m-cy prowadzenia działalności gospodarczej osobom, które wystąpią z wnioskiem o przyznanie tego typu wsparcia; - grupowe usługi szkoleniowe o charakterze specjalistycznym udzielane w okresie pierwszych 6 m-cy prowadzenia działalności gospodarczej osobom, które wystąpią z wnioskiem o przyznanie tego typu wsparcia; - usługi asystentury z wykorzystaniem mentoringu, udzielane w okresie pierwszych 6 m-cy prowadzenia działalności gospodarczej osobom, które wystąpią z wnioskiem o przyznanie tego typu wsparcia.				
Obszar rewitalizacji	1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców	1.2. Moja droga do aktywności	S	Gmina Miasto Golub – Dobrzyń	Grupę docelową projektu stanowić będą osoby ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności z obszarów zdegradowanych, w tym objętych rewitalizacją oraz otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym), w tym osoby pełniące obowiązki opiekuńcze. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w stosunku do ludności ogółem na danym obszarze jest mniej	Domek Pod Kapturem, ul. Rynek 19, 87-400 Golub-Dobrzyń	625 000,00	Wskaźnik produktu (SZOOP): Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 25 Wskaźniki rezultatu (SZOOP): Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu –	Liczba uczestników szkoleń, listy obecności, ankiety, zaświadczenia, umowy staży/praktyk zawodowych, umowy z pracodawcami, wpisy do CEIDG.

					korzystny niż średnia dla Miasta. Celem projektu jest aktywizacja zawodowo – społeczna uczestników projektu poprzez zawarcie z nimi kontraktów socjalnych. Celami szczegółowymi projektu są: 1. nabycie doświadczenia zawodowego, 2. zwiększenie motywacji do podjęcia zatrudnienia, 3. podniesienie poczucia własnej wartości, 4. podniesienie wiary we własne możliwości, 5. zdobycie wiedzy na temat własnych praw i możliwości uzyskania wsparcia instytucjonalnego, 6. integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dla każdego uczestnika projektu zaplanowano kompleksowe wsparcie w następujących formach: 1. Kursy zawodowe, 2. Staże i praktyki zawodowe, 3. Treningi podnoszenia kompetencji i umiejętności społecznych, 4. Wsparcie psychologiczne, 5. Poradnictwo specjalistyczne, 6. Doradztwo zawodowe, 7. Spotkania aktywizacyjno-integracyjne (np. w formie klubu samopomocy).			20	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 12	
Obszar rewitalizacji (z zawężeniem do Obszaru I)	1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców	1.3. Klub Aktywnego Seniora	S	Gmina Miasto Golub – Dobrzyń (Partnerzy w realizacji projektu: Starostwo Powiatowe w Golubiu-Dobrzyniu, Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w	Na Obszarze I udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze przyjmuje wartość mniej korzystną od średniej dla Miasta. Celem projektu jest podniesienie aktywności osób starszych w obszarze rewitalizacji. Działania wspierające rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej z wykorzystaniem m.in.: a) lidera lub animatora aktywności lokalnej oraz obywatelskiej, b) i inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej. Projekt zakłada realizację, pod okiem lidera/animatora, zajęć dla osób w wieku poprodukcyjnym, w tym m.in.	Domek Pod Kapturem, ul. Rynek 19, 87-400 Golub-Dobrzyń	58 823,53	Wskaźnik produktu (SZOOP/LSR): Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 25 osób Wskaźnik rezultatu (SZOOP/LSR): Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 20 osób	Liczba uczestników szkoleń, listy obecności, ankiety, zaświadczenia.	

				Golubiu – Dobrzyń	- Zajęcia komputerowe mające na celu zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego u osób w wieku poprodukcyjnym. Zajęcia dotyczące nauki obsługi komputera i Internetu można realizować tylko w budynku o odpowiednim wyposażeniu; - Warsztaty astronomiczne z wykorzystaniem Astrobazy; - Zajęcia rękodzieła; - Zajęcia teatralne; - Zajęcia międzypokoleniowe z udziałem uczniów Zespołu Szkół nr 1 im. Anny Wazówny; - Zajęcia ćwiczenia pamięci. Jednorazowo w zajęciach uczestniczyć będzie około 15 osób. Ze względu na zdiagnozowanie problemu dużego odsetka osób w wieku poprodukcyjnym jedynie na terenie Obszaru I, tj. ulic: 1000-Lecia, Bohaterów Westerplatte, Bohaterów Września, Hubala, Katarzyńska, Ks. Ignacego Charszewskiego, Ks. Jana Twardowskiego, Marsz. Józefa Piłsudskiego, Obrońców Warszawy, Piaskowa, Wojska Polskiego (Obszar I), projekt będzie skierowany do mieszkańców tych ulic.				
Obszar rewitalizacji	1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców	1.4. Praca z pasją	S	Gmina Miasto Golub – Dobrzyń	Grupę docelową projektu stanowić będą osoby długotrwale bezrobotne, pozostające bez pracy ponad 24 miesiące zamieszkujące obszar rewitalizacji. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik udziału bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze jest mniej korzystny niż średnia dla Miasta. Celem projektu jest aktywizacja zawodowo – społeczna osób długotrwale bezrobotnych poprzez zawarcie z nimi kontraktów socjalnych. Celami szczegółowymi projektu są: 1. nabycie doświadczenia zawodowego, 2. zwiększenie motywacji do podjęcia zatrudnienia,	Domek Pod Kapturem, ul. Rynek 19, 87-400 Golub-Dobrzyń	300 000,00	Wskaźnik produktu (SZOOP): Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 15 Wskaźnik rezultatu (SZOOP): Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 12 Liczba osób zagrożonych	Liczba uczestników szkoleń, listy obecności, ankiety, zaświadczenia, umowy staży/praktyk zawodowych, umowy z pracodawcami,

					3. nabycie kompetencji miękkich, 4. podniesienie poczucia własnej wartości, 5. zdobycie wiedzy na temat rynku pracy. Dla każdego uczestnika projektu zaplanowano kompleksowe wsparcie w następujących formach: 1. Doradztwo zawodowe 2. Wsparcie psychologiczne, rozmowy motywacyjne 3. Szkolenie z kompetencji miękkich (autoprezentacja, praca w zespole) 4. Szkolenie z zakresu tworzenia CV i przeprowadzania rozmowy kwalifikacyjnej 5. Kursy zawodowe, 6. Staże i praktyki zawodowe,			ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 7	
Obszar rewitalizacji	2. Rozwój i integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.1. Domek Harcerza – pracownia inspiracji	S	Chorągiew Kujawsko-Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego, Hufiec ZHP Golub-Dobrzyń (dodatkowo Przy realizacji projektu zakłada się współpracę z Miastem Golub-Dobrzyń, LGD "Dolina Drwący" oraz OWIES (Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Ekonomii Społecznej), prowadzony przez Stowarzyszeni	Grupę docelową projektu stanowić będą osoby ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze jest mniej korzystny niż średnia dla Miasta. Celem projektu jest aktywizacja dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wzajemną pomoc w nauce oraz organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. Zajęcia będą realizowane w ramach tzw. „Pracowni inspiracji”, czyli szeregu zajęć o tematyce artystycznej, technicznej, ekonomicznej prowadzonych przez lidera lub animatora. Dodatkowo prowadzone będą działania na rzecz aktywizacji społecznej rodziców dzieci, które będą brały udział w projekcie. Aktywizacja rodziców będzie polegała na organizacji: • Poradnictwa w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i zarządzania nim, • Poradnictwa w zakresie problemów w rodzinie, prowadzonego przez terapeutę i pracownika socjalnego,	ul. Brodnicka 2 Golub-Dobrzyń	88 235,30	Wskaźnik produktu (SZOOP/LSR): Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 35 Wskaźnik produktu (SZOOP/LSR): Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 20	Liczba uczestników szkoleń, listy obecności, ankiety, zaświadczenia.

				e Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych (TŁOK)	- Poradnictwa w zakresie wychowywania dzieci, prowadzonego przez pedagoga, - Spotkań z doradcą zawodowym. Działania wspierające rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej z wykorzystaniem m.in.: a) lidera lub animatora aktywności lokalnej oraz obywatelskiej, b) i inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej.				
KIERUNEK DZIAŁAŃ: Poprawa i rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom									
Obszar rewitalizacji	3. Rozszerzenie istniejącej infrastruktury o nowe funkcje społeczne	3.1. Remont tzw. Domku Pod Kapturem w Golubiu – Dobrzyniu	PF,T	Gmina Miasto Golub – Dobrzyń	Zgodnie z Wojewódzką Ewidencją Zabytków Dom Pod Cieniami (zwany też Domkiem z Podcieniami, Domkiem pod Kapturem) stanowi obiekt wpisany do rejestru zabytków. Domek Pod Kapturem, obok zamku krzyżackiego stanowi symbol miasta, jest elementem lokalnej tożsamości, budzi nieustanne zainteresowanie mieszkańców. Budynek jest w bardzo złym stanie technicznym, stwarzającym zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców i turystów. W budynku znajdował się Punkt Informacji Turystycznej oraz siedziba stowarzyszenia Civitas Christiana. Z powodu złego stanu obiektu podmioty te musiały jednak opuścić budynek, przez co przestał pełnić swoje funkcje społeczne. W wyremontowanym budynku odbywać się będą zajęcia w ramach projektów społecznych: „Klub Seniora”, „Moja droga do aktywności”, „Praca z pasją” oraz „Działalność gospodarcza - od dotacji do realizacji”. Zajęcia te nie mogą być realizowane w innej lokalizacji. Szkoła Podstawowa nr 1, Dom Kultury oraz Biblioteka (która zajmuje jedno pomieszczenie w budynku Domu Kultury) nie odpowiadają potrzebom projektowym – Szkoła prowadzi lekcje w godzinach przedpołudniowych, gdy odbywać się będą zajęcia w ramach projektów aktywizujących społecznie i zawodowo. Dom Kultury nie posiada pomieszczeń, które byłyby przystosowane do organizacji kursów czy szkoleń, nie posiada także odpowiedniego w	ul. Rynek 19, 87 – 400 Golub – Dobrzyń, obręb 2, działka nr 133/1	1 500 000,00	Wskaźnik produktu (SZOOP): Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 Wskaźnik rezultatu (SZOOP): Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach – 100 osób tygodniowo	Protokoły odbioru robót.

					tym celu wyposażenia. Ponadto, Domek Pod Kapturem znajduje się w najbliższym sąsiedztwie mieszkańców obszaru rewitalizacji dzięki czemu otrzymają oni „swoje” miejsce, zaś osoby starsze będą miały ułatwiony dostęp do Klubu Aktywnego Seniora. Przedmiotowy obiekt wymaga przeprowadzenia remontu, tj. m. in.: • Termomodernizacji • Wymiany stolarki i instalacji • Wymiany pokrycia dachowego • Dostosowania obiektu do potrzeb osób starszych i chorych (m.in. brak progów, szerokie przejścia, odpowiednio wyposażona toaleta) • Wyposażenie w potrzebne sprzęty i meble Konieczne jest również wykonanie stosownej dokumentacji.				
Obszar rewitalizacji	3. Rozszerzenie istniejącej infrastruktury o nowe funkcje społeczne	3.2. Remont i modernizacja budynku zlokalizowanego przy ul. Brodnickiej 2 w Golubiu-Dobrzyniu	PF,T	Chorągiew Kujawsko-Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego	Przedmiotowa inwestycja zakłada remont i modernizację budynku zlokalizowanego przy ul. Brodnickiej 2 w Golubiu -Dobrzyniu. Obiekt jest wpisany do rejestru zabytków i przygotowywana jest dla niego dokumentacja konserwatorska. Obiekt wymaga kompleksowego remontu i modernizacji przy stosowaniu się do wytycznych konserwatorskich. Stan poszczególnych elementów obiektu wymaga renowacji. Budynek w 2015 roku został kupiony przez Chorągiew Kujawsko-Pomorską Związku Harcerstwa Polskiego. Harcerze od lat starają się wyremontować budynek, by móc prowadzić swoje działania w komfortowych warunkach, niestety budynek nadal stoi pusty. Zakres prac obejmuje prace związane z zagospodarowaniem terenu oraz remont i modernizację: 1. piwnicy; 2. ścian i podłóg; 3. stropów; 4. dachu; 5. instalacji grzewczej;	ul. Brodnicka 2 Golub-Dobrzyń Działka 113/2, Obręb ewidencyjny: 002, jednostka rejestrowa G355	1 000 000,00	Wskaźnik produktu (SZOOP): Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich - 1 Wskaźniki rezultatu (SZOOP): Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich - ok. 300 osób, w tym 35 uczestników projektu EFS „Domek Harcerza – Pracownia Inspiracji” Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym -1 usługa	Pomiar na podstawie ewidencji udzielonego wsparcia w ramach projektu społecznego oraz ewidencja odwiedzających w ramach projektu infrastrukturalnego, Protokoły odbioru robót.

					6. stolarki Na terenie zmodernizowanego obiektu realizowany będzie projekt "Domek Harcerza – pracownia inspiracji", który zakłada aktywizację zarówno dzieci i młodzieży, jak i ich rodziców. W wyremontowanym budynku odbywać się będą zajęcia artystyczne, techniczne i ekonomiczne dla dzieci i młodzieży, a także poradnictwo dla rodziców bezradnych życiowo, w tym bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Realizacja projektu pozwoli także na przeniesienie siedziby ZHP do zmodernizowanego budynku. Harcerstwo skupia w swoich szeregach także osoby z rodzin obciążonych problemami, pozwala na ich aktywizację, wskazanie właściwych norm i wartości, uczy koleżeństwa, odpowiedzialności i samodzielności. <u>Projekty społeczne zintegrowane z projektem infrastrukturalnym nie mogą być realizowane w innej lokalizacji.</u> Szkoła prowadzi lekcje w godzinach przedpołudniowych, gdy odbywać się będą zajęcia w ramach projektów aktywizujących. Dom Kultury organizuje liczne zajęcia skierowane do mieszkańców nie tylko Miasta, ale również ościennych gmin, natomiast celem projektu „Domek Harcerza – pracownia inspiracji” jest aktywizacja osób z obszaru rewitalizacji. Ponadto celem zajęć jest stworzenie pracowni kreatywnych – w szkole, domu kultury czy bibliotece nie ma wolnych pomieszczeń, które można by przeznaczyć na ten cel. Należy także pamiętać, iż dużej ilości miejsca potrzebuje harcerstwo.				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne.

8.2 Uzupełniające (pozostałe) przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej zaprezentowano listę projektów uzupełniających:

Tabela 13 Uzupełniające (pozostałe) przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Opis projektu			
Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne
1	2	3	4
CEL: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój aktywności lokalnej społeczności			
KIERUNEK DZIAŁAŃ: Wsparcie społeczne i zawodowe mieszkańców			
Obszar rewitalizacji	1	Społeczne	Cykl wyjazdów na wydarzenia kulturalne kierowany do Seniorów
	2		Kurs e-marketingu dla przedsiębiorców
	3		Półkolonie edukacyjno-kulturalne

Źródło: opracowanie własne.

Przedsięwzięcia uzupełniające kierowane będą do mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym osób, które uczestniczyły w projektach 1.1. Działalność gospodarcza - od dotacji do realizacji; 1.3. Klub Aktywnego Seniora oraz 2.1. Domek Harcerza – pracownia inspiracji.

9 Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji

Nadrzędną zasadą wyboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych było zapewnienie poprzez ich realizację komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim:

Rysunek 8. Rodzaje komplementarności rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

KOMPELEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA - zapewnienie komplementarności przestrzennej pozwoli na oddziaływanie na cały obszar rewitalizacji. Dzięki realizacji zaplanowanych przedsięwzięć zdiagnozowane problemy nie będą przenoszone poza obszar rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji nie zakłada działań wprowadzonych poza wyznaczonym obszarem.

Ważną zasadą jest także zachowanie efektu synergii pomiędzy wszystkimi projektami. Wszystkie projekty stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy i wzajemnie się uzupełniają lub dopełniają. Dzięki zachowaniu tej zasady, osiągnięty zostanie cel główny rewitalizacji.

Poniższa tabela ukazuje rozlokowanie projektów zaplanowanych w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub-Dobrzyń na lata 2016-2023*.

Tabela 14 Lokalizacja projektów zawartych w programie

Nazwa i nr przedsięwzięcia	Nazwa i nr projektu	Lokalizacja
Główne przedsięwzięcia rewitalizacyjne		
1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców	1.1. Działalność gospodarcza - od dotacji do realizacji	Domek Pod Kapturem, ul. Rynek 19, 87-400 Golub-Dobrzyń
	1.2. Moja droga do aktywności	Domek Pod Kapturem, ul.

Nazwa i nr przedsięwzięcia	Nazwa i nr projektu	Lokalizacja
		Rynek 19, 87-400 Golub-Dobrzyń
	1.3. Klub Aktywnego Seniora	Domek Pod Kapturem, ul. Rynek 19, 87-400 Golub-Dobrzyń
	1.4. Praca z pasją	Domek Pod Kapturem, ul. Rynek 19, 87-400 Golub-Dobrzyń
2. Rozwój i integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.1. Domek Harcerza – pracownia inspiracji	ul. Brodnicka 2 Golub-Dobrzyń
3. Rozszerzenie istniejącej infrastruktury o nowe funkcje społeczne	3.1. Remont tzw. Domku Pod Kapturem w Golubiu – Dobrzyniu	ul. Rynek 19, 87 – 400 Golub – Dobrzyń, obręb 2, działka nr 133/1
	3.2. Remont i modernizacja budynku zlokalizowanego przy ul. Brodnickiej 2 w Golubiu-Dobrzyniu	ul. Brodnicka 2 Golub-Dobrzyń Działka 113/2

Źródło: opracowanie własne.

Dla projektów uzupełniających na tym etapie nie określono dokładnej lokalizacji, jednak zakłada się ich realizację w Domku pod Kapturem oraz Domku Harcerza. . Projekty uzupełniające skierowane będą do mieszkańców całego obszaru rewitalizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA dotyczy tematyki projektów rewitalizacji, które odpowiadają na problemy obszarów w niezbędnych aspektach (tj. społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym). Zachowanie zasady komplementarności problemowej zapobiega fragmentaryzacji, ułatwia całościowe spojrzenie na realizowane działania, sprzyja zwiększonej efektywności działań oraz uzyskaniu efektu synergii, większego niż wyłączna suma rozwiązywanych problemów. Do zapewnienia komplementarności należy:

- wyznaczenie wskaźników, które będą określały efekty końcowe projektów rewitalizacyjnych,
- skorelowanie projektów rewitalizacyjnych z pozostałymi działaniami podejmowanymi w gminie w ramach planowania strategicznego,
- skorelowanie działań rewitalizacyjnych ze zdiagnozowanymi problemami i wyznaczonymi celami.

Jednocześnie wskazać należy, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym i regionalnym, co świadczy o zapewnieniu komplementarności problemowej. Dodatkowo w poniższej tabeli wskazane zostały

powiązania pomiędzy problemami, sposobami ich rozwiązania, projektami społecznymi i infrastrukturalnymi oraz planowanymi efektami działań rewitalizacyjnych.

Tabela 15 Powiązanie zdiagnozowanych problemów z zaplanowanymi do realizacji projektami

Zdiagnozowany problem	Sposób rozwiązania problemu	Projekt miękki ¹¹	Projekt infrastrukturalny	Efekt
Obszar rewitalizacji				
Wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Realizacja działań mających na celu integrację i aktywizację seniorów zamieszkujących obszar rewitalizacji.	Klub Aktywnego Seniora Cykl wyjazdów na wydarzenia kulturalne kierowany do Seniorów	Remont Domku Pod Kapturem w Golubiu – Dobrzyniu	Aktywizacja i integracja osób starszych, włączenie ich do lokalnej społeczności.
Wysoki udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych	Realizacja działań mających na celu aktywizację społeczną i zawodową osób bezrobotnych. Realizacja działań mających na celu zwiększenie liczby przedsiębiorstw tworzonych przez osoby bezrobotne i bierne zawodowo będące mieszkańcami obszaru rewitalizacji w Golubiu-Dobrzyniu.	Moja droga do aktywności Działalność gospodarcza - od dotacji do realizacji Praca z pasją	Remont Domku Pod Kapturem w Golubiu – Dobrzyniu	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, w tym przede wszystkim osób bezrobotnych długotrwale. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Realizacja działań mających na celu aktywizację społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz minimalizację występowania zjawiska wykluczenia społecznego.	Moja droga do aktywności Domek Harcerza – pracownia inspiracji Półkolonie edukacyjno-kulturalne	Remont Domku Pod Kapturem w Golubiu – Dobrzyniu Remont i modernizacja budynku zlokalizowanego przy ul. Brodnickiej 2 w Golubiu-Dobrzyniu	Aktywizacja społeczna osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego.
Wysoki wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Realizacja działań mających na celu zwiększenie liczby przedsiębiorstw tworzonych przez osoby bezrobotne i bierne zawodowo będące mieszkańcami obszaru rewitalizacji w Golubiu-Dobrzyniu.	Działalność gospodarcza - od dotacji do realizacji Kurs e-marketingu dla przedsiębiorców	Remont Domku Pod Kapturem w Golubiu – Dobrzyniu	Zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji zakładanych przez osoby fizyczne

Źródło: opracowanie własne.

¹¹ Czarny kolor czcionki – projekty główne; szary kolor czcionki – projekty uzupełniające.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA dotyczy zarządzania całym procesem. Rezultaty i efekty rewitalizacji zależą w głównej mierze od odpowiedniego wyboru systemu zarządzania. Związane jest to z zagadnieniami dotyczącymi wyboru obszaru, podmiotów biorących współudział w procesie, a także ewaluacji działań. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację *Lokalnego programu Rewitalizacji dla Gminy Miasta Golub-Dobrzyń na lata 2016-2023* jest Burmistrz we współpracy z Urzędem Miasta (Wydziałem Infrastruktury). System zarządzania programem został osadzony w systemie funkcjonowania Gminy Miasta Golub-Dobrzyń, w związku z czym zapewniona została komplementarność proceduralno-instytucjonalna.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWĄ gwarantują przedsięwzięcia uzupełniające się, prowadzące do osiągnięcia wspólnego celu, pomimo ich rozbieżności czasowej. Jednocześnie projekty zaplanowane w ramach rewitalizacji w perspektywie czasowej do 2023 roku są komplementarne wobec tych, które zostały zrealizowane w ramach polityki spójności w poprzedniej perspektywie finansowej, tj. w latach 2007-2013. Doświadczenia wynikające z wcześniej obowiązujących perspektywy finansowej pozwoli na zachowanie ciągłości programowej i sprawniejsze wdrażanie zaplanowanych projektów.

W poniższej tabeli przedstawiono działania realizowane w poprzednich latach na obszarach rewitalizacji.

Tabela 16 Projekty realizowane w latach 2007-2015

Tytuł projektu	Lokalizacja	Okres realizacji	Wartość projektu	Opis projektu
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej Golubia-Dobrzyń	Obszar całego miasta, w tym na obszarze rewitalizacji	X 2007 – IV 2015	48 626 458,45 zł w tym dofinansowanie 31 607 197,97 zł	Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi priorytetowej 2 „Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska”, Działania 2.1 „Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013. W ramach projektu przewidziano do realizacji następujące działania: prace przygotowawcze, które objęły opracowanie dokumentacji projektowej oraz przygotowanie studium wykonalności; prace budowlano-montażowe; sprawowanie nadzoru inwestorskiego (inżynier kontraktu) i autorskiego oraz przeprowadzenie audytu projektu; promocja projektu. Przedmiotowy projekt w zakresie prac budowlano-montażowych objął wykonanie następujących prac: 1. przebudowę i rozbudowę oczyszczalni ścieków w Golubiu-Dobrzyniu; 2. modernizację stacji wodociągowej w Golubiu-Dobrzyniu; 3. budowę i modernizację sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Golubiu-Dobrzyniu.
Aktywność – krok do przodu	Obszar całego miasta, w tym na obszarze rewitalizacji	2008 – 2013	1 044 105,78 zł w tym dofinansowanie 934 474,67	W 2010 roku został zorganizowany Program Aktywności Lokalnej, który był skierowany do młodzieży z ulicy Katarzyńskiej i ulicy Księdza Jana Twardowskiego. W ramach projektu młodzież nabywała kompetencje społeczne i zawodowe, uczestniczyła między innymi w takich zajęciach jak Trening Kompetencji Społecznych, Kurs komputerowy, Kurs Prawa jazdy kat B, kurs z zakresu kreowania wizerunku. Zorganizowano także spotkanie integracyjne, wyjazd na basen i do kina.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Golubia – Dobrzyń	Obszar całego miasta, w tym na obszarze rewitalizacji	2015	32 563,26 zł w tym dofinansowanie 27 678,77 zł	Opracowanie dokumentu strategicznego pn. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Golubia – Dobrzyń
Rewitalizacja Golubskiej starówki –	Przebudowa nawierzchni dróg wraz z chodnikami w ulicy	2010 – 2011	2 283 448,49 zł w tym dofinansowanie	Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi priorytetowej 7

Tytuł projektu	Lokalizacja	Okres realizacji	Wartość projektu	Opis projektu
Etap II (podetap IA)	Brodnicka, Browarowa, Chopina, Podmurna i Kościelna; odwodnienie nawierzchni ulic poprzez budowę kanałów kanalizacji deszczowej w ulicy Brodnicka, Browarowa, Chopina, Podmurna i Kościelna; wykonanie oświetlenia ulicznego obejmującego ulicę Brodnicką, Browarową i Kościelną; remont dachu dawnego kościoła ewangelickiego położonego przy ulicy Brodnickiej 1 (użytkowany obecnie przez Szkołę Podstawową nr 1 w Golubiu-Dobrzyniu; obiekt ujęty jest w ewidencji zabytków); adaptację i modernizację wieży - dzwonnicy z I połowy XIV wieku kościoła parafialnego p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej przy ul. Kościelnej 11 w Golubiu-Dobrzyniu z jej przeznaczeniem na cele kulturalno-oświatowe i turystyczne (obiekt jako całość - kościół ujęty jest w rejestrze zabytków).		402 961,50	„Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy”, Działania 7.1 „Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013. W ramach projektu przewidziano do realizacji następujące działania: prace przygotowawcze, które objęły opracowanie dokumentacji projektowej, aktualizację kosztorysów inwestorskich oraz przygotowanie studium wykonalności; prace budowlano-montażowe; nadzór inwestorski (inżynier kontraktu); promocja projektu.

Źródło: opracowanie własne.

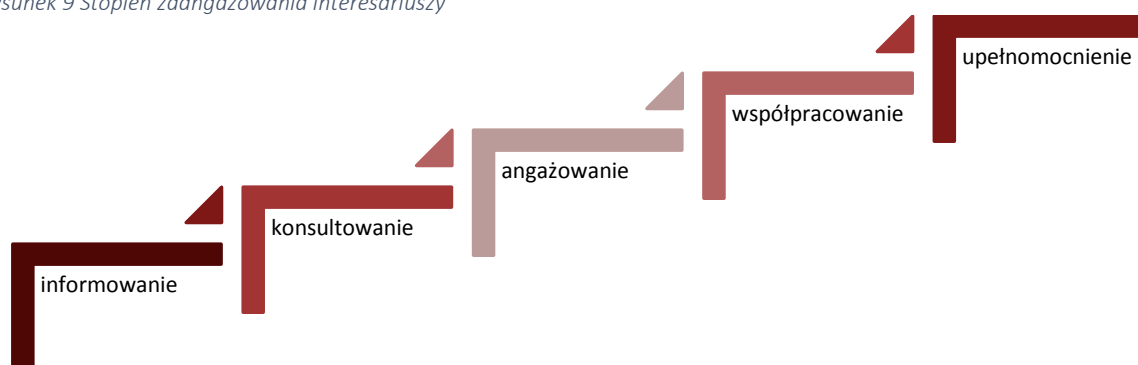
KOMPLEMENTARNOŚĆ FINANSOWA dotyczy wzajemnego uzupełniania się źródeł finansowania projektów zaplanowanych w programie. Przedsięwzięcia mogą być dotowane zarówno ze środków własnych, krajowych, jak i zagranicznych. Zakłada się zatem finansowanie projektów ze środków europejskich, w szczególności z *Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020*. Koordynacja finansowa będzie zapewniona przez wsparcie finansowe ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Istotnym źródłem finansowania będą także środki własne gminy, a także środki prywatne. Ponadto wskazać należy, że środki finansowe przypisano w taki sposób, aby uniknąć ryzyka podwójnego finansowania (ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych znajdują się w rozdziale 11).

10 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie procesu. Oznacza ona uspołecznienie procesu poprzez aktywne włączenie interesariuszy na etapie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania Programu Rewitalizacji. Jej praktyczny wymiar sprowadza się do aktywnego włączania interesariuszy w projekty i realnego współdecydowania o nich. Można wyróżnić pięć poziomów partycypacji społecznej:

Rysunek 9 Stopień zaangażowania interesariuszy

Źródło: opracowanie własne.

Informowanie ogranicza się do przekazywania interesariuszom informacji o prowadzonym procesie rewitalizacji, bez interakcji. Konsultowanie dotyczy informowania połączonego z uczestnictwem w spotkaniach, na których można zgłaszać własne pomysły. Kolejny stopień, czyli angażowanie, to uczestnictwo interesariuszy w różnych formach aktywności, przy czym wypracowane w ich ramach rozwiązania nie mają charakteru wiążącego dla samorządu gminnego. Współpracowanie związane jest natomiast z wypracowywaniem konkretnych pomysłów i omawianiem problemów przy ich realizacji, a upewnocnienie stanowi najwyższy stopień współdecydowania – pełna decyzyjność zostaje po stronie interesariuszy.

Proces rewitalizacji na terenie miasta będzie prowadzony w oparciu o zaawansowane metody partycypacji – m.in. współdecydowanie, aktywne włączenie się w realizację projektów czy kontrolę obywatelską.

Do interesariuszy procesu rewitalizacji, do których powinny zostać skierowane konsultacje społeczne zalicza się:

- Mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze (w tym również spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty, towarzystwa budownictwa społecznego),
- Mieszkańców gminy innych niż wymienieni powyżej,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- Organy władzy publicznej,
- Podmioty, inne niż wymienione w powyższym punkcie, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Włączenie w działania rewitalizacyjne zróżnicowanych grup społecznych ma zapewnić realizację zasady solidaryzmu społecznego. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Miasta Golub-Dobrzyń został wypracowany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów. Prace nad tworzeniem dokumentu opierały się na współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi grupami. Poniżej przedstawiono wykorzystane formy partycypacji.

Tabela 17 Formy konsultacji społecznych wykorzystane podczas opracowywania dokumentu

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
Ankieta	Badanie kwestionariuszowe zostało przeprowadzone metodą CATI na próbie 100 mieszkańców miasta, w terminie od 9 stycznia 2017 r. do 26 stycznia 2017 r. Celem badania była identyfikacja obszarów o wysokiej koncentracji problemów, określenie negatywnych zjawisk i wskazanie jednostek, w których działania z zakresu rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego i technicznego powinny zostać zrealizowane. Wyniki ankiety zostały przedstawione w Załączniku 2 (14.2.1.) niniejszego dokumentu.

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
Konsultacje społeczne	Na etapie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub-Dobrzyń odbyły się cztery spotkania konsultacyjne z interesariuszami. Pierwsze spotkanie miało miejsce 31 stycznia 2017 r. o godz. 16.00 w Urzędzie Miasta Golub-Dobrzyń. Jego celem było zarówno wyjaśnienie czym jest proces rewitalizacji, zaprezentowanie dotychczasowych wyników badań oraz próba wyznaczenia obszaru cechującego się koncentracją negatywnych zjawisk. W trakcie spotkania uczestnicy zostali poproszeni o wymienienie: • Mocnych stron i potencjału miasta, • Sposobów na wykorzystanie potencjału miasta, • Obszarów zdegradowanych i wymagających wsparcia, • Negatywnych zjawisk i sposobów im przeciwdziałania. Drugie spotkanie miało miejsce 7 marca 2017 roku o godzinie 15.00 w Urzędzie Miasta w Golubiu-Dobrzyniu. W jego trakcie przedstawiono i skonsultowano ostateczne obszary wyznaczone do rewitalizacji, a w części warsztatowej skupiono się na: • Szczegółowym omówieniu negatywnych zjawisk na terenie rewitalizacji, • Wypracowaniu kierunków działań w ramach rewitalizacji. • Zebraniu propozycji działań rewitalizacyjnych. Trzecie spotkanie (4.04.2017 roku o godzinie 16.00 w Urzędzie Miasta w Golubiu-Dobrzyniu) również miało charakter informacyjno-warsztatowy. Podczas konsultacji przedstawiono wstępną wersję dokumentu, poproszono o wyrażenie opinii i propozycje poprawek. Uwzględniono wszystkie uwagi interesariuszy. Czwarte spotkanie odbyło się 24.04.2017 roku o godzinie 15.00 w Urzędzie Miasta w Golubiu-Dobrzyniu i miało charakter informacyjny. Podczas konsultacji dyskusji poddano ostateczną wersję dokumentu LPR. Częścią spotkań konsultacyjnych były również debaty. <u>Dodatkowo</u> dokument został umieszczony na stronie internetowej miasta i BIP od 7 do 14 kwietnia, celem zaopiniowania go przez mieszkańców. Wpłynęły łącznie dwa formularze uwag, wszystkie zgłoszone spostrzeżenia zostały uwzględnione. Dokument został ponownie umieszczony na stronie internetowej miasta i BIP w dniach 14.03-21.03.2018, co wynikało ze zmian wprowadzonych do dokumentu na etapie oceny Urzędu Marszałkowskiego. Podczas konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi. Metodą informowania o spotkaniach były natomiast: • informacje zawarte na stronie internetowej Urzędu Miasta, • zaproszenia wysyłane drogą e-mailową, • plakaty, • ulotki. Wyniki konsultacji społecznych przedstawione zostały w załączniku 2 do niniejszego dokumentu (14.2.2)

Źródło: opracowanie własne.

Interesariusze będą również włączani w proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz monitorowania zachodzących zmian:

- Na etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji – społeczność lokalna będzie informowana o wszystkich krokach podejmowanych w zakresie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji (komunikaty będą umieszczane na stronie internetowej miasta, w Biuletynie Informacji Publicznej czy też w lokalnych mediach). Ponadto organizowane będą spotkania warsztatowe i konsultacyjne, na których wszyscy interesariusze będą mogli zdobyć konieczne informacje, podzielić się swoimi uwagami czy też nawiązać współpracę w celu możliwie najbardziej skutecznej realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.
- Na etapie monitorowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji - społeczności lokalnej przedstawiane będą cykliczne raporty i analizy przedstawiające stan społeczno-gospodarczy obszaru rewitalizacji oraz zachodzące na nim zmiany. Ponadto organizowane będą spotkania, fora lokalne i debaty, na których to interesariusze będą mogli brać czynny udział.

Na każdym etapie istotne jest również realizowanie działań mających wspierać komunikację pomiędzy członkami społeczności lokalnej a władzami lokalnymi i jednostkami zaangażowanymi w proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji. W związku z tym podjęte zostaną następujące kroki:

- stałe upublicznianie informacji związanych z procesem rewitalizacji (dotyczących realizacji przedsięwzięć, osiągniętych rezultatów, oceny postępów etc.);
- podejmowanie działań zachęcających do włączania się w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- wspieranie lokalnych liderów w realizacji oddolnych inicjatyw;
- wspieranie działań sąsiedzkich poprzez organizację spotkań, festynów, pikników etc.

11 Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 18 Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne - szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr/nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr/nazwa)	Podmiot realizujący projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO*	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									10	11	12				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	EFS	EFRR	Inne	13	14	15	16
Obszar rewitalizacji	2020-2021	1.1. Działalność gospodarcza - od dotacji do realizacji	S,G	1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców	Gmina Miasto Golub – Dobrzyń	500 000,00	85	425 000	425 000	-	75000 (budżet Gminy)	-	8.3	-	3.1.
Obszar rewitalizacji	2020-2022	1.2. Moja droga do aktywności	S		Gmina Miasto Golub – Dobrzyń	625 000,00	85	531 250	531 250	-	93 750 (budżet Gminy)	-	9.2	9.2.1.	3.1.
Obszar rewitalizacji (Obszar I)	2020	1.3. Klub Aktywnego Seniora	S		Gmina Miasto Golub – Dobrzyń (Partnerzy w realizacji projektu: Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Golubiu – Dobrzyniu)	58 823,53	85	50000	50000	-	8 823,53 (budżet Gminy)	-	11.1	-	3.1.
Obszar rewitalizacji	2021	1.4. Praca z pasją	S		Gmina Miasto Golub – Dobrzyń	300 000,00	85	255 000	255 000	-	45 000 (budżet Gminy)	-	9.2	9.2.1.	3.1.
Obszar rewitalizacji	2020-2021	2.1. Domek Harcerza – pracownia inspiracji	S	2. Rozwój i integracja	Chorągiew Kujawsko-Pomorska Związku	88 235,30	85	75 000	75 000	-	13 235,30 (budżet	-	11.1	-	3.2.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr/nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr/nazwa)	Podmiot realizujący projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO *	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									10	11	12				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
				mieszkańców obszaru rewitalizacji	Harcerstwa Polskiego, Hufiec ZHP Golub-Dobrzyń (dodatkowo Przy realizacji projektu zakłada się współpracę z Miastem Golub-Dobrzyń, LGD "Dolina Drwęcy" oraz OWIES (Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Ekonomii Społecznej), prowadzony przez Stowarzyszenie Kujawsko- Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK)						Gminy)				
Obszar rewitalizacji	2018-2020	3.1. Remont tzw. Domku Pod Kapturem w Golubiu – Dobrzyniu	PF,T		Gmina Miasto Golub – Dobrzyń	1 500 000,00	85	1 275 000	-	1 275 000	225 000 (budżet Gminy)	-	6.2	-	1.1. 1.2. 1.3. 1.4.
Obszar rewitalizacji	2018-2019	3.2. Remont i modernizacja budynku zlokalizowanego przy ul. Brodnickiej 2 w Golubiu-Dobrzyniu	PF,T		Chorągiew Kujawsko-Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego	1 000 000,00	85	850 000	-	850 000	150 000 (budżet Gminy)	-	6.2	-	2.1.

Źródło: opracowanie własne. * 8.3. Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie; 9.2. Włączenie społeczne; 9.2.1. Aktywne włączenie społeczne; 11.1. Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR; 6.2. Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych.

Tabela 19 Uzupełniające projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne - szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia ¹²	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne (nr/nazwa)	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obszar rewitalizacji	1.	S	Cykl wyjazdów na wydarzenia kulturalne kierowany do Seniorów	30 000,00	25500	-	4500,00 - budżet Gminy	-
Obszar rewitalizacji	2.	S	Kurs e-marketingu dla przedsiębiorców	45 000,00	38250	-	6750,00 - budżet Gminy	-
Obszar rewitalizacji	3.	S	Półkolonie edukacyjno-kulturalne	70 000,00	59500	-	10500 - budżet Gminy	-

Źródło: opracowanie własne.

¹² S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, T – techniczny, PF – przestrzenno-funkcjonalny

12 System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Jednym z kluczowych czynników efektywności programu rewitalizacji jest jego system wdrażania i zarządzania. Dotyczą one zagadnień związanych z kwestią narzędzi usprawniających realizację projektów rewitalizacyjnych, jak i wykonania założonych celów.

Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji

System zarządzania opierać się będzie na dialogu prowadzonym pomiędzy władzami gminy miejskiej a interesariuszami *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub-Dobrzyń na lata 2016-2023*. Z tego względu głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania oraz wdrożenia programu są: Burmistrz (jako organ wykonawczy), Rada Miasta (jako organ kontrolny i stanowiący), Wydział Infrastruktury (jako jednostka operująca procesem rewitalizacji) oraz interesariusze.

Rysunek 10 Podmioty uczestniczące w przygotowywaniu i opracowywaniu programu rewitalizacji

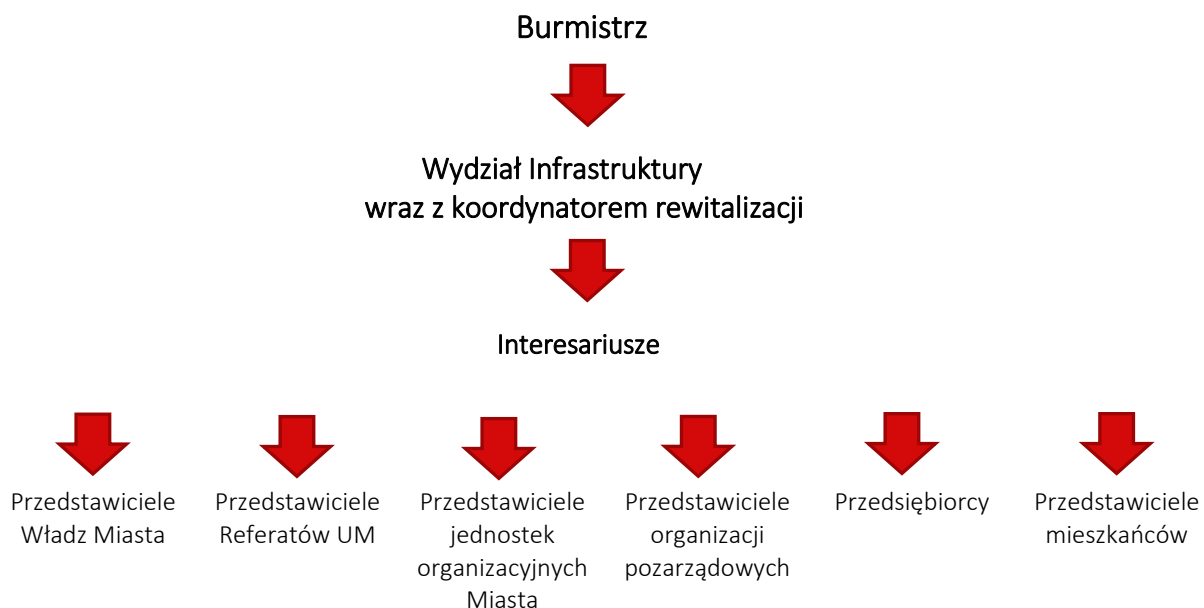

Źródło: opracowanie własne.

Koordinacja działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Koordinatorem realizacji programu rewitalizacji będzie osoba wyznaczona przez Burmistrza z Wydziału Infrastruktury Urzędu Miasta. Będzie ona regularnie zbierać niezbędne dane i informacje o zrealizowanych inwestycjach, prowadzić monitoring programu rewitalizacji oraz wspierać inne osoby z Wydziału Infrastruktury Urzędu Miasta przy realizacji projektów.

Dzięki wielopoziomowej współpracy możliwe będzie osiągnięcie wszystkich założonych celów. Powodzenie przyjętego systemu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji polegało będzie na współpracy oraz odpowiedzialności za przydzielone zadania.

Zakres obowiązków został przedstawiony w poniższej tabeli:

Tabela 20 Zadania podmiotów koordynujących działania w programie rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Burmistrz	• Koordinacja procesu rewitalizacji. • Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru degradowanego i rewitalizacji. • Powołanie koordynatora procesu rewitalizacji z Wydziału Infrastruktury Urzędu Miasta. • Prowadzenie konsultacji społecznych. • Ogłoszenie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia LPR.

Podmiot	Zadania
Rada Miasta	• Uchwalenie LPR oraz jego późniejszych zmian i aktualizacji. • Wprowadzenie zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy. • Podjęcie uchwały o uchyleniu LPR w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów w nim zawartych.
Wydział Infrastruktury wraz z koordynatorem	• Bieżąca współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu. • Koordynowanie działań projektowych. • Przygotowywanie wniosków o dofinansowanie na realizację projektów. • Przygotowywanie projektów aktualizacji programu. • Promocja LPR. • Wdrażanie systemu monitorowania programu. • Okresowy przegląd realizacji projektów. • Tworzenie raportów okresowych i końcowych z realizacji programu. • Bieżąca współpraca z innymi wydziałami i biurami Urzędu Miasta.
Interesariusze LPR	• Udział przy realizowaniu projektów rewitalizacyjnych. • Udział w organizowanych spotkaniach warsztatowych i konsultacyjnych. • Zgłaszanie uwag w postaci papierowej, ustnej i elektronicznej. • Udział przy procesie aktualizacji Programu Rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

System wdrażania programu rewitalizacji oparty jest na zarządzaniu, koordynowaniu, monitoringu i ocenie, przy jednoczesnym zapewnieniu spójności z dokumentami strategicznymi (wyższego stopnia, a także lokalnymi) oraz zaangażowaniu lokalnych partnerów. Każdy z podmiotów będzie odpowiedzialny za wykonanie przypisanych zadań związanych z procesem wdrażania założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji. Oprócz tego, podmioty będą ze sobą współpracowały i będą stale informowały się o postępach prac.

Informacja i promocja

Ze względu na fakt, iż partycypacja społeczna, partnerstwo i aktywizacja społeczności lokalnej przyczyniają się do sukcesywnego wdrażania programu rewitalizacji warto w tym zakresie opracować odpowiednią strategię promocji dokumentu. Do założeń promocyjnych należy:

Rysunek 11 Promocja LPR

Źródło: opracowanie własne.

Partycypacja na poziomie programu rewitalizacji będzie opierać się o współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach i kontrolę obywatelską. Z tego względu istotne jest podejmowanie następujących działań na etapie wdrażania dokumentu:

- organizacja spotkań, debat i konsultacji z interesariuszami programu (na etapie realizacji projektów, aktualizacji dokumentu itd.),
- wydawanie informatorów, ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjnych w celu wypromowania działań podejmowanych w ramach LPR,
- udostępnianie informacji na temat wdrażania LPR w lokalnych mediach,
- publikacja sprawozdań i raportów związanych z wdrażaniem LPR na stronie internetowej oraz w Urzędzie Miasta,

- podejmowanie dyskusji na temat LPR przy okazji różnorodnych spotkań i wydarzeń.

Różnorodne formy promocji pozwolą lokalnej społeczności na aktywne włączenie się w realizację programu, współdecydowanie o zmianach oraz sprawowaniu kontroli społecznej.

Harmonogram realizacji programu rewitalizacji

Harmonogram realizacji programu rewitalizacji obejmuje okres od 2016 (rozpoczęcie prac nad programem) do 2023 roku (planowane zakończenie realizacji projektów zaplanowanych w programie).

Rysunek 12 Harmonogram realizacji LPR

Źródło: opracowanie własne.

13 System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu LPR

13.1 Monitoring

System monitorowania programu jest niezbędnym narzędziem służącym kontroli stopnia jego realizacji, w tym osiągania celów i wpływu podejmowanych działań na sytuacje obszarów wymagających wsparcia. Monitorowanie można zdefiniować jako systematyczne i ciągłe zbieranie, analizowanie oraz wykorzystywanie danych celem kontroli zarządzania. Bieżąca i systematyczna analiza pozwoli na wykrywanie rozbieżności i możliwie szybkie wprowadzanie modyfikacji. Określenie stopnia wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego będzie możliwe poprzez monitorowanie wartości wskaźników, które były podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze;
- Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze;
- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze;
- Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Podstawą monitorowania będzie zestawienie pozyskanych niezbędnych danych, dotyczących poszczególnych sfer, tj.

- Danych ilościowych z podziałem na podobszary, celem weryfikacji stopnia realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji i identyfikacji barier, które uniemożliwiają lub utrudniają realizację założonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- Danych, dzięki którym możliwe będzie wykazanie stopnia zbieżności realizowanych projektów z założonym celem i kierunkami działań.

Dane pozyskiwane będą od instytucji publicznych, w tym Urzędu Miasta Golub-Dobrzyń, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy. Na podstawie uzyskanych danych prowadzony będzie monitoring:

- **monitoring rzeczowy** odnoszący się do zakresu merytorycznego prowadzonych działań (harmonogramu wdrażania przedsięwzięć, weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami LPR, analizy pomiarów wskaźników produktu i rezultatu itd.);
- **monitoring finansowy** (obejmujący zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu).

Monitoring końcowy (monitoring osiągnięcia celów rewitalizacji) będzie podstawą określenia czy wytyczone cele rewitalizacji zostały osiągnięte. Monitoring końcowy dostarczy informacji w zakresie efektów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, stopnia osiągniętych wartości wskaźnikowych oraz pozwoli na określenie stopnia wyjścia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Rysunek 13 Formy monitoringu zastosowane w LPR

Źródło: opracowanie własne.

Za proces monitorowania rewitalizacji odpowiedzialny będzie koordynator programu rewitalizacji z Wydziału Infrastruktury, który **raz na dwa lata przygotowuje raport** relacjonujący przebieg wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Raporty przygotowywane będą na podstawie formularzy oceny projektu, za pomocą których możliwe będzie porównanie informacji w zakresie bazowej i aktualnej wartości wskaźników/ kryteriów wyznaczenia OR oraz w zakresie oceny stopnia wychodzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Tabela 21. Wskaźniki monitorowania założonych celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy 2015	Rok docelowy 2023	Źródła pozyskania danych
CEL: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój aktywności lokalnej społeczności			
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z programów aktywizacji społecznej	0	25	Urząd Miasta Golub-Dobrzyń
Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze;	33,33%	30,66%	Urząd Miasta Golub-Dobrzyń; Powiatowy Urząd Pracy w Golubiu-Dobrzyniu
Udział osób w gospodarstwach	30,37%	25,60%	Urząd Miasta Golub-

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy 2015	Rok docelowy 2023	Źródła pozyskania danych
CEL: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój aktywności lokalnej społeczności			
domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze;			Dobrzyń; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.	0,90	1,07	Urząd Miasta Golub-Dobrzyń; Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej; Rejestr Gospodarki Narodowej

Źródło: opracowanie własne.

Przygotowane raporty przekazywane będą w formie **sprawozdań** do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym raz na dwa lata. Sprawozdania obejmować będą informacje w zakresie efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych, poprzez wskazanie wartości aktualnej i wartości bazowej. W przypadku, gdy aktualne wskaźniki wskazywać będą na niską efektywność prowadzonych działań, w sprawozdaniu udzielone zostanie stosowne wyjaśnienie. Ponadto związku z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków RPO WK-P koordynator wraz z członkami Wydziału Infrastruktury Urzędu Miasta, odpowiedzialni będą za przygotowanie sprawozdań z osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu określonych działań/poddziałań RPO WK-P w okresach kwartalnych.

W przypadku gdy stwierdzony zostanie brak realizacji założonych celów rewitalizacji, a tym samym brak poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, przeprowadzony zostanie proces aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Konieczność przeprowadzenia aktualizacji wynikać może z:

- czynników wewnętrznych – np. nieprawidłowo dobranych działań rewitalizacyjnych, spadkiem poziomu zaangażowania interesariuszy w planowane działania itp.
- czynników zewnętrznych – np. zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej miasta.

W wyniku nieprawidłowo dobranych działań rewitalizacyjnych, zmieniona zostanie lista projektów w sposób, który umożliwi realizację założonych celów rewitalizacji. W przypadku gdy zaobserwuje się niski poziom uczestnictwa w planowanych projektach i/lub małe zainteresowanie procesem rewitalizacji interesariuszy Programu, zorganizowana zostanie kampania promocyjna skierowana do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Gdy proces aktualizacji wynikać będzie ze zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, stopień modyfikacji Programu Rewitalizacji skonsultowany zostanie z Instytucją Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym.

W proces aktualizacji zaangażowani zostaną interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji. W przypadku gdy zaobserwowane zostaną czynniki, które uniemożliwią realizację założonych celów rewitalizacji, interesariusze zostaną włączeni poprzez:

- organizację debat, warsztatów i spotkań konsultacyjnych,
- udostępnienie ankiety konsultacyjnej,
- poddawanie opinii mieszkańców projektu zmian w Programie Rewitalizacji,
- możliwość zgłaszanie uwag w formie papierowej, ustnej i elektronicznej.

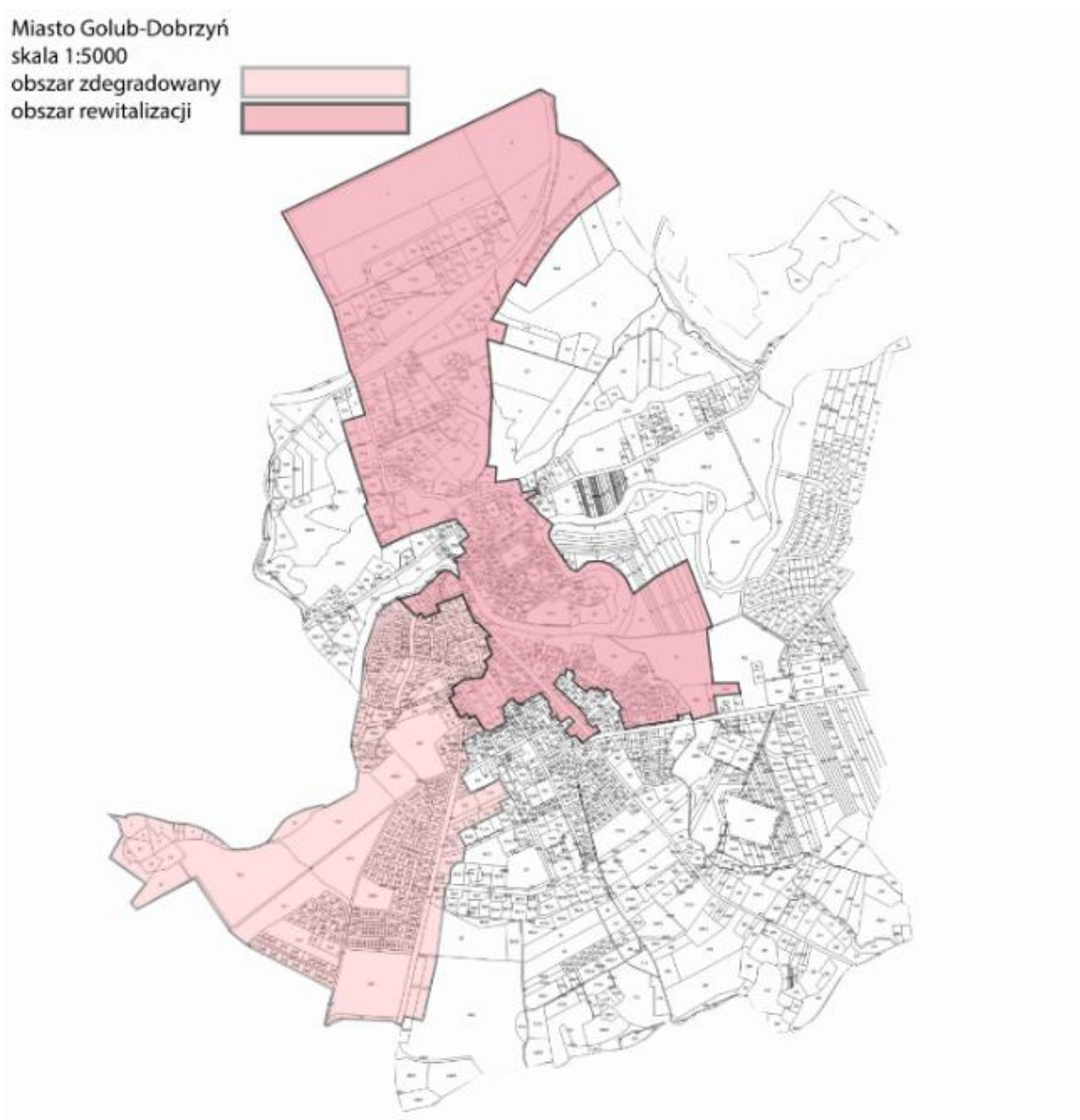
Każda aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji wymagać będzie przyjęcia stosownej uchwały przez Radę Miasta Golub-Dobrzynia. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

14 Załączniki

14.1 Załącznik nr 1 – mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta w skali 1:5000

Poniższa mapa ma charakter poglądowy. Mapa w skali 1:5000 znajduje się w załączniku na płycie CD.

Źródło: opracowanie własne.

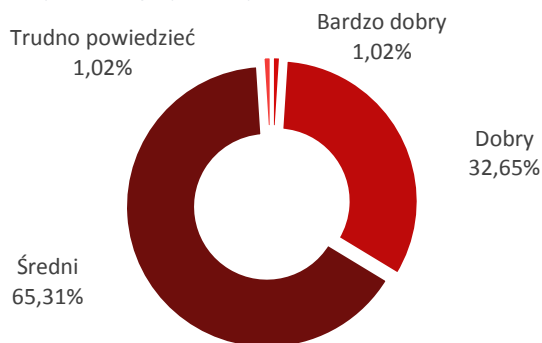
14.2 Załącznik nr 2 - skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych na podstawie badań własnych

14.2.1 Ankieta

Na etapie sporządzania diagnozy i wyboru obszarów do rewitalizacji przeprowadzono badanie techniką CATI (ang. *Computer Assisted Telephone Interview*) wśród mieszkańców miasta. Grupę docelową stanowiło 100 osób. Wybór próby był losowy.

Ankietowanych poproszono o ocenę ogólnego stanu społeczno-gospodarczego miasta. Blisko 1/3 badanych jest zdania, że pozostaje on na poziomie bardzo dobrym (32,65%), natomiast dwukrotnie więcej oceniło go jako średni (65,31%). Od odpowiedzi wstrzymał się jeden badany, jedna osoba wskazała również na „bardzo dobry”.

Wykres 8 Proszę ocenić ogólny stan społeczno-gospodarczy miasta

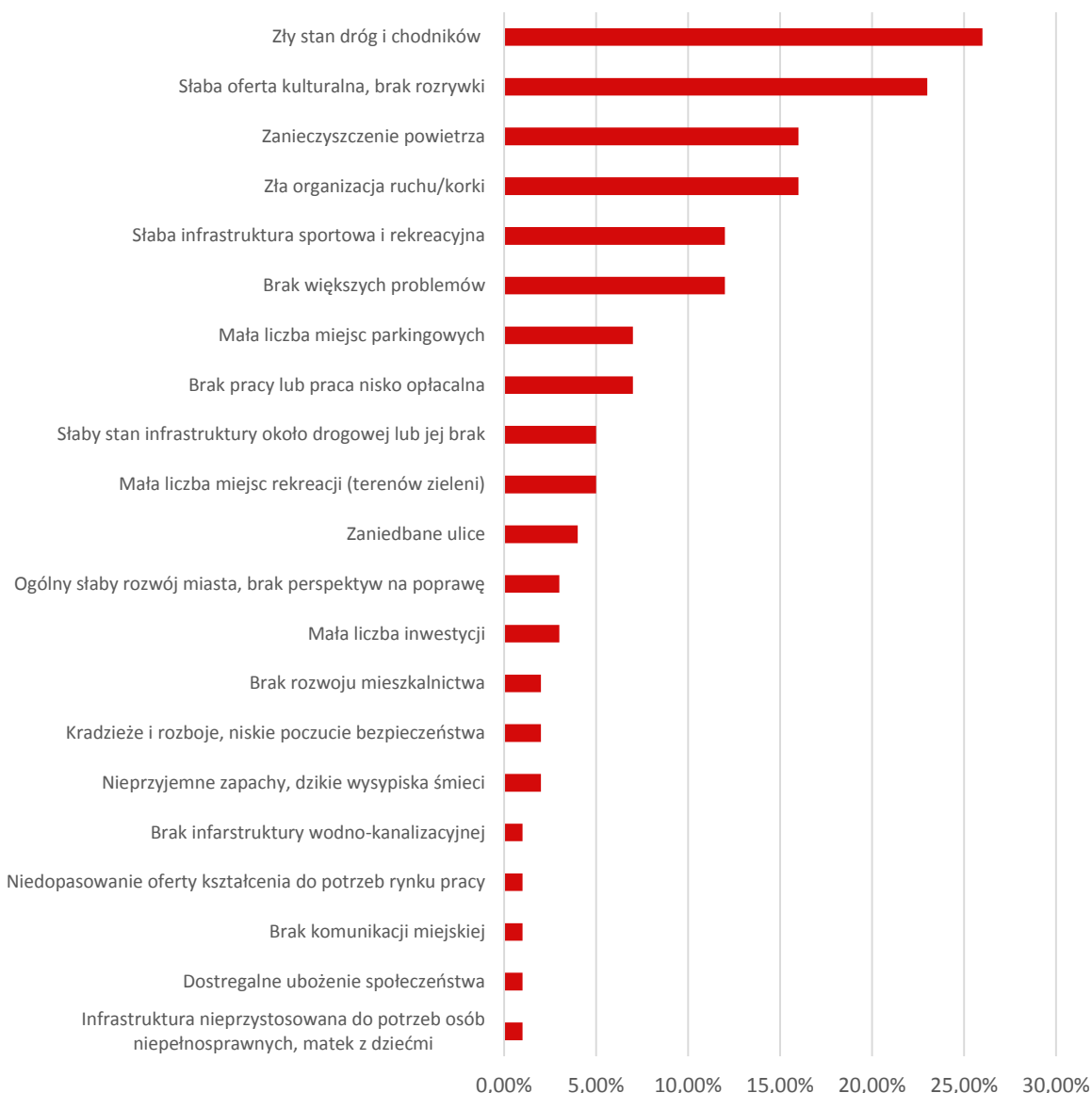

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Celem poznania potrzeb i problemów występujących na terenie miasta badanych zapytano o negatywne zjawiska występujące w obszarze zamieszkania. W tym kontekście najczęściej wskazań odnotowano na nieodpowiedni stan dróg i chodników (26,0%), co wpływa na komfort przemieszczania się w obrębie miasta, oraz słabą ofertę kulturalną i brak rozrywek (23,0%). W sferze środowiskowej najbardziej uciążliwe jest zanieczyszczenie powietrza, na które wskazało 12,0% ankietowanych, taki sam odsetek wskazał także na złą organizację ruchu, przez którą w mieście tworzą się korki. Słaba infrastruktura sportowa i rekreacyjna także jest przez znaczącą liczbę osób uznawana za problem dotyczący miejsca ich zamieszkania. Szczegółowy rozkład odpowiedzi zawiera poniższy wykres.

Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska występują na terenie Pana/i miejsca zamieszkania? (Pytanie wielokrotnego wyboru, wynik nie sumuje się do 100%)

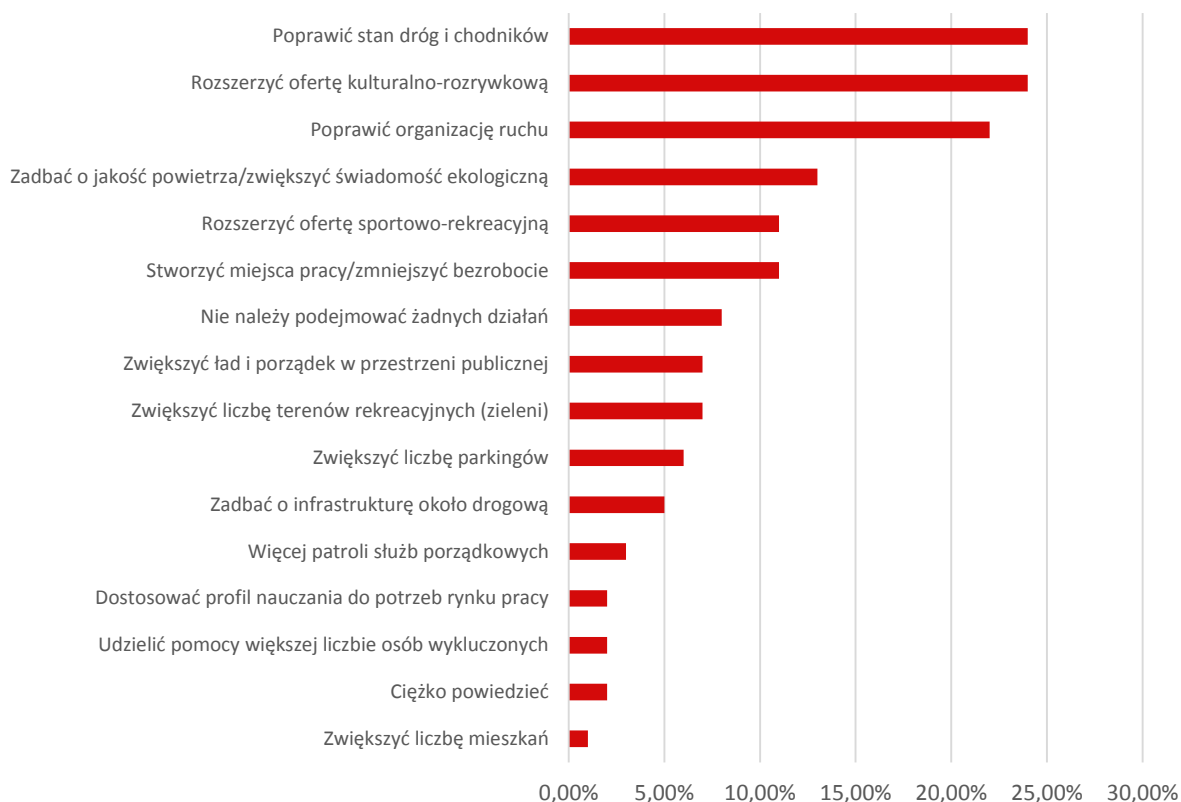

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Zgodnie z odpowiedziami udzielonymi w poprzednim pytaniu, mieszkańcy za istotne działania eliminujące negatywne zjawiska uznali przede wszystkim poprawę stanu dróg i chodników, poprawę organizacji ruchu oraz poszerzenie oferty kulturalno-rozrywkowej. Na ograniczenie problemów wpłynęłoby również zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców (przede wszystkim w zakresie dbałości o jakość powietrza) i utworzenie większej liczby miejsc pracy, zmniejszających bezrobocie na terenie miasta oraz inne powiązane z tym zjawiskiem problemy (ubóstwo, bezdomność itd.). W opinii mieszkańców istotne byłoby również rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej.

Wykres 10 Jakie działania powinny zostać podjęte przez władze miasta w celu eliminacji/ograniczenia negatywnych zjawisk na terenie Pana/i miejsca zamieszkania (Pytanie wielokrotnego wyboru; odpowiedzi nie sumują się do 100%)

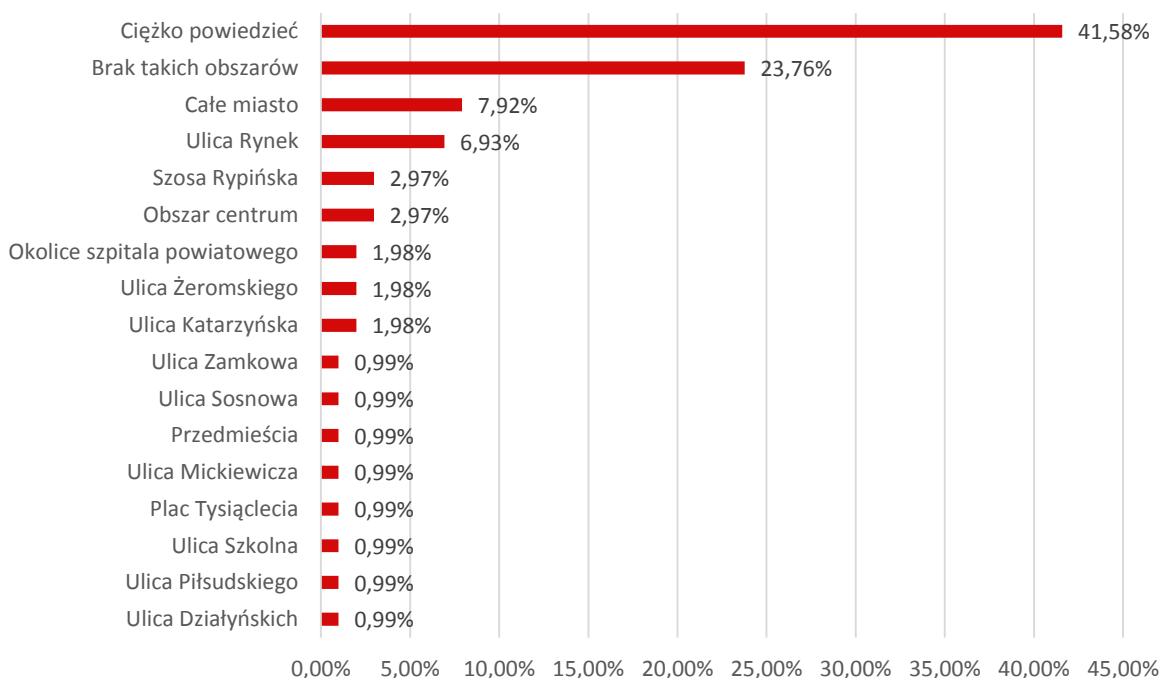

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Mieszkańców zapytano o to jakie obszary na terenie miasta wymagają najpilniejszej interwencji pod względem wsparcia rozwoju społecznego. Czterech na dziesięciu badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi (trudno powiedzieć), a blisko 1/4 wskazało, że na terenie miasta nie ma takich obszarów. Trzecią pod względem wskazań odpowiedzią było „całe miasto”, co świadczy o trudności wyodrębnienia poszczególnych jednostek. Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły jednak ulic: Rynek, Szosa Rypińska oraz obszarów centrum.

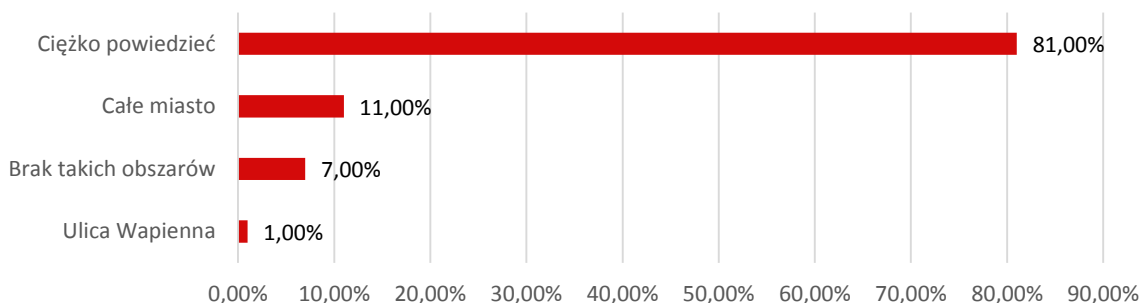
Wykres 11 Na jakich obszarach miasta działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru; wynik nie sumuje się do 100%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Podobnie jak w przypadku wskazania obszarów, które powinny zostać objęte wsparciem ze względu na słaby rozwój społeczny, tak i w przypadku obszarów na których powinny zostać podjęte działania ze względu na słaby rozwój gospodarczy, mieszkańcy nie potrafili wskazać konkretnych terenów. Drugą pod względem liczebności odpowiedzią było „całe miasto”, a trzecią „brak takich obszarów”.

Wykres 12 Na jakich obszarach miasta działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru; odpowiedzi nie sumują się do 100%)

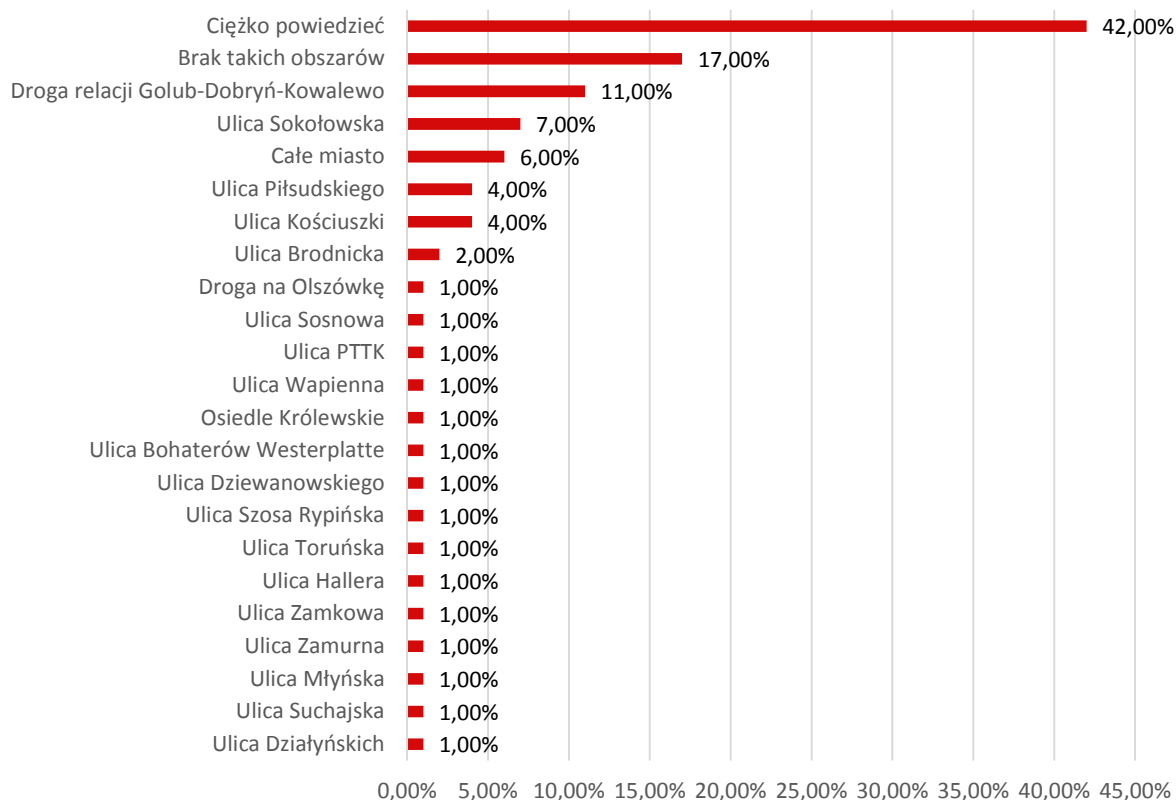
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Podobnie jak w przypadku dwóch wcześniejszych pytań, tak i przy działaniach z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury mieszkańcy mieli trudność ze wskazaniem

konkretnych obszarów. Najwięcej wskazań odnotowano na odpowiedź „ciężko powiedzieć” lub „brak takich obszarów”. Trzecią pozycję pod względem liczby wskazań zajęła droga relacji Golub-Dobrzyń – Kowalewo (11,00%), a następnie ulica Sokołowska (7,00%) i całe miasto (6,00%).

Wykres 13 Na jakich obszarach miasta działania z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru; odpowiedzi nie sumują się do 100%)

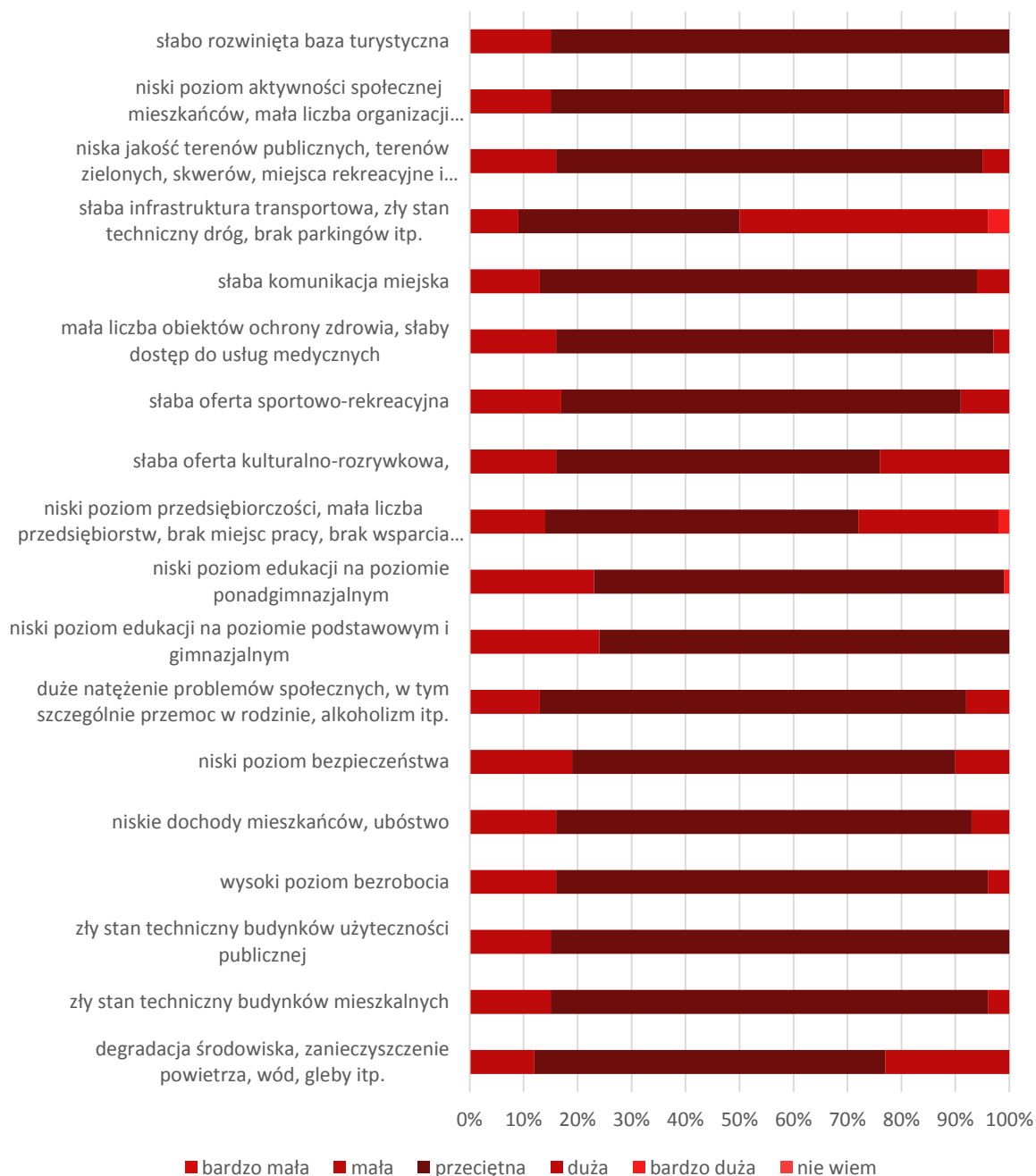

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Badanych poproszono również o ocenę skali występowania poszczególnych problemów na terenie miasta. Problemem o największym natężeniu i oddziaływaniu jest w opinii mieszkańców słaba infrastruktura transportowa, w tym również zły stan techniczny dróg, brak parkingów (suma odpowiedzi „skala bardzo duża” i „duża” to 50,00%). Istotną trudnością jest także niski poziom przedsiębiorczości, mała liczba przedsiębiorstw i wynikający z tego brak miejsc pracy (28,00%) oraz słaba oferta kulturalno-rozrywkowa (24,00%) i degradacja środowiska (zanieczyszczenie powietrza, wód, gleby itd.). Szczegółowe zestawienie odpowiedzi zawiera poniższy wykres.

Wykres 14. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów na Pana/i ulicy (miejsce zamieszkania)

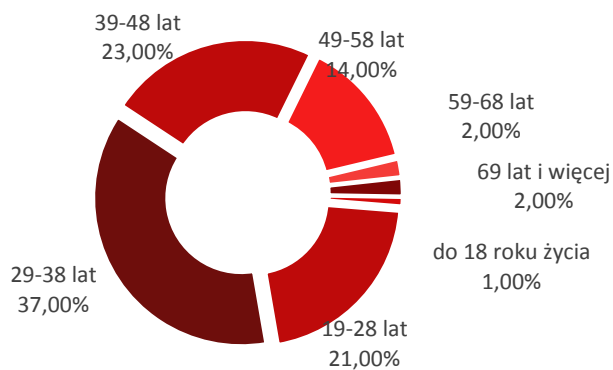

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W badaniu udział wzięło 100 losowo wybranych mieszkańców miasta. Największą grupę stanowiły osoby w wieku 29-38 lat (37,00%) oraz 39-48 lat (23,00%). Istotny odsetek przypadł także na badanych w przedziale wiekowym 19-28 lat (21,00%) i 49-58 lat (14,00%). W pozostałych przedziałach odnotowano pojedyncze jednostki.

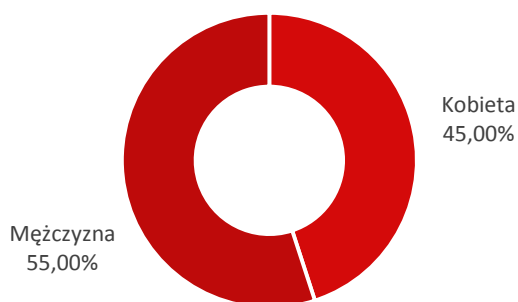
Wykres 15 Wiek respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Podział respondentów ze względu na płeć był dość równomierny. W badaniu udział wzięło 45 kobiet oraz 55 mężczyzn.

Wykres 16. Płeć respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

14.2.2 Konsultacje społeczne

Spotkanie pierwsze – 31.01.2017

Pierwsze spotkanie konsultacyjne odbyło się 31 stycznia 2017 r. o godz. 16:00 w Urzędzie Miasta Golub-Dobrzyń. Uczestnikami konsultacji byli mieszkańcy miasta Golub-Dobrzyń.

Spotkanie z mieszkańcami miało charakter warsztatowo-informacyjny. Pierwsza część konsultacji dotyczyła przedstawienia najważniejszych pojęć i regulacji związanych z procesem przeprowadzenia rewitalizacji. Omówiono zagadnienia dotyczące:

- Podstawowych pojęć odnoszących się do procesu rewitalizacji;
- Regulacji prawnych;

- Charakterystyki dokumentu, w tym jego głównych założeń;
- Udziału interesariuszy w proces tworzenia dokumentu;
- Projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W kolejnej części spotkania zostały przedstawione efekty dotychczasowych prac badawczych. Interesariuszom Programu Rewitalizacji został przedstawiony podział miasta na jednostki analityczne wraz z ich powierzchnią oraz liczbą zamieszkujących je osób. Zostało omówione pojęcie delimitacji obszarów zdegradowanych. Przedstawiono również źródła wykorzystanych danych, metodologię stosowanej analizy wskaźnikowej oraz rezultaty przeprowadzonych działań.

Mieszkańcy mieli możliwość wskazania (na podstawie wyznaczonego podziału miasta) terenów o najwyższym stopniu zdegradowania. Największą liczbę wskazań odnotowano na:

- Podobszar 1;
- Podobszar 2;
- Podobszar 9.

Końcowym etapem spotkania konsultacyjnego była część warsztatowa. Mieszkańcy mieli możliwość wskazania mocnych stron oraz możliwości rozwoju miasta.

Interesariusze wskazali, iż działalność stowarzyszeń jest mocną stroną miasta. W notatkach zebranych podczas konsultacji osoby uczestniczące w spotkaniu wykazały się dużą znajomością dotyczącą aktywności stowarzyszeń oraz organizacji pozarządowych.

W Golubiu-Dobrzyniu funkcjonuje szeroka oferta organizacji pozarządowych, m. in. harcerskich i sportowych dla dzieci i młodzieży. Na terenie miasta znajdują się obiekty sportowe, umożliwiające szerzenie kultury fizycznej wśród wszystkich grup społecznych. Mieszkańcy wymienili jedynie brak basenu, jako niedobór w tym aspekcie. Wskazano, iż w zakresie zaplecza sportowego należy skupić się wyłącznie na doposażeniu w sprzęt istniejących obiektów.

Interesariusze przedstawili szereg działań kulturalno-rozrywkowych prowadzonych przez różne podmioty w mieście Golub-Dobrzyń. Działalność Domu Kultury została oceniona przez mieszkańców bardzo pozytywnie. Wskazano na zróżnicowaną ofertę instytucji, dostosowaną

do potrzeb różnych grup społecznych. Najwyżej ocenione zostały zajęcia organizowane przez Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego Golub-Dobrzyń oraz warsztaty teatralne prowadzone przez pracowników Domu Kultury.

Wspomniana została także Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, dostarczająca mieszkańcom bogaty zasób książek. Na terenie miasta aktywną działalność prowadzą także wolontariusze związani z parafią pw. Św. Katarzyny.

Osoby starsze w mieście zorganizowane są wokół organizacji: Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Związku Emerytów i Rencistów. Członkowie tych podmiotów prowadzą aktywną działalność. W opinii uczestników spotkania zaplecze lokalowe wymienionych organizacji jest wystarczające.

Potencjał w zakresie zaplecza infrastrukturalnego stanowi muszla koncertowa, obecnie nieużytkowana. Wokół niej możliwe jest zorganizowanie przestrzeni publicznej dla mieszkańców i turystów, przyczyniające się do integracji lokalnej społeczności.

Mieszkańcy zgodnie stwierdzili, iż o potencjale turystycznym miasta świadczą kościoły, starówka, mury obronne oraz zamek krzyżacki z przełomu XIII i XIV wieku. Osoby uczestniczące w spotkaniu wskazały na duży potencjał w nawiązaniu współpracy na podstawie partnerstwa publiczno-prywatnego między władzami miasta, a podmiotami zarządzającymi działalnością zamku.

Podczas konsultacji została przeanalizowana kwestia możliwości zaangażowania lokalnych liderów w proces rewitalizacji. Uczestnicy spotkania wymienili wiele osób posiadających autorytet wśród społeczności, skłonnych w ich opinii do włączenia się w działania rewitalizacyjne.

Interesariusze wskazali na duży potencjał dotyczący terenów wzdłuż Czarnej Drogi. Jest to trasa często wykorzystywana przez mieszkańców w celu szybszego przemieszczania się pomiędzy różnymi częściami miasta. Na trasie szlaku komunikacyjnego znajduje się także Zespół Szkół. W przeszłości w tych okolicach znajdowały się m. in.: sady i tor saneczkowy. Według uczestników spotkania obszary zielone o dużym potencjale stanowią:

- Tereny nad Drwęcą;

- Lasy Miejskie za budynkiem Powiatowej Straży Pożarnej;
- Skarpa nad ul. Brodnicką.

Drugi etap warsztatów dotyczył omówienia zjawisk kryzysowych i problemów występujących w mieście Golubiu-Dobrzyniu. Mieszkańcy w tym aspekcie wskazali na zjawisko długoterminowego bezrobocia. Zwrócili uwagę na brak efektów działań aktywizujących osoby bezrobotne. Przyczyna wysokiego odsetka osób pozostających bez zatrudnienia upatrywana jest przez mieszkańców w braku dużych zakładów pracy. Ponadto podkreślano, że w mieście funkcjonuje wiele mieszkań komunalnych, których użytkownicy są wysoce zadłużeni.

W opinii uczestników spotkania, kluczowym wydarzeniem, obniżającym potencjał rozwoju pobliskich terenów było wstrzymanie kursowania połączeń kolejowych do Golubia-Dobrzynia. Obecnie obszary te stanowią istotny problem miasta w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, jednak tworzenie koncepcji ich zagospodarowywania jest w toku.

Osoby na spotkaniu podkreśliły, iż słabą stroną miasta jest niska jakość powietrza. Za przyczynę takiego stanu rzeczy wskazano pozyskiwanie energii z kotłowni.

Spotkanie drugie – 7.03.2017

Konsultacje społeczne dotyczące opracowania dokumentu *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub-Dobrzyń na lata 2016 - 2023* odbyły się 7 marca 2017 roku, w sali nr 1 Urzędu Miasta Golubia-Dobrzynia o godz. 15:00. W spotkaniu wzięli udział mieszkańcy miasta Golubia-Dobrzynia i inni interesariusze.

W ramach konsultacji, uczestnikom spotkania została przedstawiona prezentacja dotycząca aktualnych postępów tworzenia niniejszego dokumentu. Podczas prezentacji multimedialnej zostały omówione:

- Regulacje programów rewitalizacji oraz główne definicje z nimi związane;
- Wyznaczony obszar zdegradowany i rewitalizacji;
- Zgłoszone przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Drugi etap konsultacji społecznych stanowiła część warsztatowa. Uczestnicy spotkania posiadali możliwość wypowiedzenia się nt. występujących w gminie zjawisk kryzysowych oraz metod ich eliminacji.

W sferze społecznej wskazano na braki w ofercie instytucji, do których zadań należy promowanie kultury. Zdaniem interesariuszy Programu Rewitalizacji należy poszerzyć ofertę kulturalną oraz uczynić ją bardziej dostępną dla wszystkich grup społecznych.

Interesariusze Programu Rewitalizacji zgłosili problem dotyczący braku perspektyw podjęcia pracy na terenie miasta przez młodych, uzdolnionych ludzi. Wskazali, iż jest to główny czynnik determinujący migrację młodych ludzi do pobliskich, większych ośrodków miejskich. Według opinii uczestników spotkania rozwiązaniem tego problemu może być powstanie szkoły zawodowej, o odpowiednio dopasowanej ofercie kształcenia do potencjału gospodarczego miasta.

Dodatkowo, uczestnicy jednomyślnie wskazali na problem długoterminowego bezrobocia. Jego przyczynę upatrywano w zjawiskach: dziedziczenia bezradności i braku perspektyw do rozwoju, a także ukrywania wypracowywanego przez te osoby dochodu. Mieszkańcy podkreślali wielokrotnie, iż w wyniku bezrobocia narastają inne problemy, takie jak: dewastacja przestrzeni publicznej czy obniżenie poczucia bezpieczeństwa w społeczeństwie.

Mieszkańcy, jako uciążliwy problem zdiagnozowali braki w infrastrukturze usługowej. Ich zdaniem niska różnorodność oferty oraz ograniczony dostęp do usług stanowią poważne utrudnienia i obniżają jakość życia.

Uczestnicy spotkania wskazali, iż problemem w opracowaniu przedsięwzięć inwestycyjnych są tereny miejskie o różnej formie właścicielskiej. Niemożność powstania bądź modernizacji infrastruktury jest w opinii mieszkańców w dużej mierze spowodowana brakiem chęci wśród właścicieli prywatnych gruntów do realizacji celów publicznych.

Spotkanie trzecie – 4.04.2017

4 kwietnia 2017 roku o godzinie 15.00 w Urzędzie Miasta Golub-Dobrzyń, przy ulicy Plac 1000-lecia 25 odbyło się trzecie spotkanie konsultacyjne z interesariuszami rewitalizacji. Jego celem było zaprezentowanie dotychczasowych wyników badań oraz dyskusja nad wstępną wersją dokumentu.

Spotkanie zostało podzielone na dwie części: informacyjną i warsztatową. Część informacyjna dotyczyła przybliżenia zagadnień związanych z rewitalizacją (omówienie definicji,

przedstawienie podstawy prawnej), zaprezentowanie wyników delimitacji i omówienie obszarów uznanych za zdegradowane oraz do rewitalizacji. Etap warsztatowy dotyczył natomiast części projekcyjnej dokumentu. Interesariuszom przedstawiono propozycję wizji, celów i działań, a następnie dopytano ich o adekwatność zapisów, propozycje modyfikacji i opinię. W ten sposób udało się wypracować zapisy strategiczne satysfakcjonujące wszystkich interesariuszy i odpowiadające na ich realne potrzeby.

Omówiono również działania zaplanowane w ramach programu rewitalizacji – ich cel, zakres i lokalizację. Interesariusze zgłosili w tym aspekcie kilka uwag, przede wszystkim do projektów dotyczących szkolnictwa. Zaproponowano rozszerzenie działań również na inne placówki edukacyjne. Na końcowym etapie spotkania interesariuszom przedstawiono założenia dotyczące systemu zarządzania, monitoringu i aktualizacji. W tych kwestiach osoby uczestniczące w spotkaniu nie wniosły żadnych uwag.

Spotkanie czwarte – 24.04.2017

Ostatnie spotkanie konsultacyjne odbyło się 24.04.2017 roku o godzinie 15.00 w Urzędzie Miasta w Golubiu-Dobrzyniu. Celem spotkania było przedstawienie interesariuszom pełnej wersji dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji, wyjaśnienie pojawiających się wątpliwości i wysłuchanie ewentualnych uwag. Krok po kroku objaśniono metodologię wykorzystaną do delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, przedstawiono problemy odnotowane na wybranych obszarach, a następnie wizję i cele przyczyniające się do rozwiązania sytuacji kryzysowej. Ponadto scharakteryzowano przedsięwzięcia rewitalizacyjne, harmonogram i koszty ich realizacji, a na koniec przedstawiono założenia związane z monitoringiem oraz aktualizacją programu. Uczestnicy spotkania nie wnieśli żadnych uwag do dokumentu.

Konsultacje dokumentu po wprowadzonych zmianach – 14.03-21.03.2018

W związku ze zmianami wprowadzonymi do dokumentu przeprowadzono ponowne konsultacje społeczne. Konsultacje odbyły się w terminie 14.03-21.03.2018. Dokument został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miasta oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Golub-Dobrzyń. Wraz z dokumentem umieszczony został formularz uwag, w

którym mieszkańcy mogli umieścić swoje zastrzeżenia i komentarze do Lokalnego Programu Rewitalizacji. Żaden z interesariuszy nie zgłosił uwag do dokumentu.

14.3 Załącznik 3 – Proces strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 Nr 199 poz. 1227) projekt niniejszego dokumentu należało skonsultować z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym, w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym projekt dokumentu, wraz z odpowiednim wnioskiem oraz uzasadnieniem zawierającym informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 48 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko został przesłany do ww. organów.

Zgodnie z uzyskaną opinią ww. organów, Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub-Dobrzyń spełnia zapisane w ustawie warunki odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

15 Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych z Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Miasto Golub-Dobrzyń na lata 2016-2023	9
Tabela 2 Obszar miasta na jednostki strukturalne.....	18
Tabela 3. Wskaźnik 1 - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	21
Tabela 4. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	21
Tabela 5. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	22
Tabela 6. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	22
Tabela 7. Liczba zjawisk kryzysowych na poszczególnych obszarach	23
Tabela 8 Granice obszaru rewitalizacji na terenie miasta	25
Tabela 9 Obiekty użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji.....	33
Tabela 10 Kluczowej zjawiska negatywne i potencjały na obszarze rewitalizacji	36
Tabela 11. Wskaźniki monitorowania założonych celów rewitalizacji.....	39
Tabela 12 Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne	41
Tabela 13 Uzupełniające (pozostałe) przedsięwzięcia rewitalizacyjne	49
Tabela 14 Lokalizacja projektów zawartych w programie.....	50
Tabela 15 Powiązanie zdiagnozowanych problemów z zaplanowanymi do realizacji projektami	53
Tabela 16 Projekty realizowane w latach 2007-2015.....	55
Tabela 17 Formy konsultacji społecznych wykorzystane podczas opracowywania dokumentu	59
Tabela 18 Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne - szacunkowe ramy finansowe ..	62
Tabela 19 Uzupełniające projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne - szacunkowe ramy finansowe.....	64
Tabela 20 Zadania podmiotów koordynujących działania w programie rewitalizacji	66
Tabela 21. Wskaźniki monitorowania założonych celów rewitalizacji.....	71

Rysunek 1. Etapy tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji	8
Rysunek 2 Podział miasta na jednostki.....	19
Rysunek 3 Obszar zdegradowany na terenie miasta	24
Rysunek 4 Mapa poglądowa - obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego na terenie miasta.....	26
Rysunek 5 Pomniki przyrody i zabytki na terenie rewitalizacji.....	32
Rysunek 6 Lokalizacja azbestu na terenie miasta	35
Rysunek 7 Lokalizacja azbestu na terenie rewitalizacji	35
Rysunek 8. Rodzaje komplementarności rewitalizacji.....	50
Rysunek 9 Stopień zaangażowania interesariuszy	58
Rysunek 10 Podmioty uczestniczące w przygotowywaniu i opracowywaniu programu rewitalizacji	65
Rysunek 11 Promocja LPR	68
Rysunek 12 Harmonogram realizacji LPR	69
Rysunek 13 Formy monitoringu zastosowane w LPR	71
Wykres 1 Udział ekonomicznych grup ludności na obszarze rewitalizacji	27
Wykres 2 Beneficjenci objęci pomocą środowiskową na terenie rewitalizacji	28
Wykres 3 Przyczyny pobierania świadczeń z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji	29
Wykres 4 Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności na terenie rewitalizacji	29
Wykres 5 Udział bezrobotnych w podziale na kategorie	30
Wykres 6 Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji	30
Wykres 7 Udział budynków niepodłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji.....	34
Wykres 8 Proszę ocenić ogólny stan społeczno-gospodarczy miasta	75
Wykres 9. Jakże negatywne zjawiska występują na terenie Pana/i miejsca zamieszkania? (Pytanie wielokrotnego wyboru, wynik nie sumuje się do 100%)	76

Wykres 10 Jakie działania powinny zostać podjęte przez władze miasta w celu eliminacji/ograniczenia negatywnych zjawisk na terenie Pana/i miejsca zamieszkania (Pytanie wielokrotnego wyboru; odpowiedzi nie sumują się do 100%)	77
Wykres 11 Na jakich obszarach miasta działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru; wynik nie sumuje się do 100%).....	78
Wykres 12 Na jakich obszarach miasta działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru; odpowiedzi nie sumują się do 100%)	78
Wykres 13 Na jakich obszarach miasta działania z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru; odpowiedzi nie sumują się do 100%)	79
Wykres 14. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów na Pana/i ulicy (miejsce zamieszkania)	80
Wykres 15 Wiek respondentów	81
Wykres 16. Płeć respondentów	81

Uzasadnienie

„Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub - Dobrzyń na lata 2016 - 2023” przyjęty został uchwałą nr XLII/230/2017 z dnia 29 czerwca 2017r. Z uwagi na to, że Gmina Miasto Golub - Dobrzyń ubiegać się będzie o dofinansowanie zadań ujętych w programie nastąpiła konieczność wpisania niniejszego Programu do Wykazu programów rewitalizacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, po dokonaniu jego oceny merytorycznej przez Zespół ds. rewitalizacji.

Dokument został zmieniony Uchwałą nr XLVIII/274/2017 Rady Miasta Golubia - Dobrzynia z dnia 19 grudnia 2017 r. zmieniająca Uchwałę nr XLII/230/2017 Rady Miasta Golubia - Dobrzynia z dnia 29 czerwca 2017r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Golub - Dobrzyń na lata 2016 - 2023.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, pismem nr RR-VII-T.7635.4.73.2017 z dnia 30.01.2018r. ponownie przesłał uwagi do treści Lokalnego Programu Rewitalizacji, w związku z powyższym nastąpiła konieczność dokonania jego ponownej aktualizacji w oparciu o wniesione uwagi wynikające m.in. z Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.